

STRATEGIE KOMUNITNĚ VEDENÉHO MÍSTNÍHO ROZVOJE
MAS HRADECKÝ VENKOV 2021–2027

Příloha 1
Socioekonomická analýza

Obsah

Socioekonomická analýza	3
Správa území a spolupráce	3
Obyvatelstvo a bydlení	7
Ekonomika a trh práce.....	14
Vzdělávání a školství.....	20
Sociální oblast, zdraví a bezpečnost.....	27
Kultura, sport a volný čas	33
Cestovní ruch a památky	35
Dopravní a technická infrastruktura.....	37
Životní prostředí a zemědělství	45
Seznam tabulek, grafů a obrázků	53

Socioekonomická analýza

Správa území a spolupráce

Poloha regionu a vymezení území

Území MAS Hradecký venkov, které se rozkládá v Královéhradeckém kraji západně až severozápadně od města Hradce Králové, je typickým zemědělským regionem s lokálními suburbanizačními vlivy především v blízkém zázemí krajské metropole v jižní a jihovýchodní části území MAS.

Z administrativního a územního hlediska je území MAS Hradecký venkov jednotlým celkem. MAS působí na území 63 obcí v rámci Královéhradeckého kraje (na území 3 okresů, 3 obcí s rozšířenou působností a 5 obcí s pověřeným obecním úřadem) a spadá do regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod.

Pro rozvoj místní spolupráce je důležitá sdílená zkušenost z dosavadní spolupráce v rámci jednoho kraje – místní aktivisté mají k sobě blízko nejen geograficky, ale dlouhodobě spolupracují i v rámci mikroregionů – DSO Urbanická brázda, Nechanicko, Obce památkové zóny 1866, Hustířanka.

Tabulka 1 Základní údaje o území MAS Hradecký venkov k 31. 12. 2019

Celková rozloha území	40 985 ha
Počet obyvatel	32 783 obyvatel
Průměrná hustota zalidnění	79,9 obyvatel/km ²

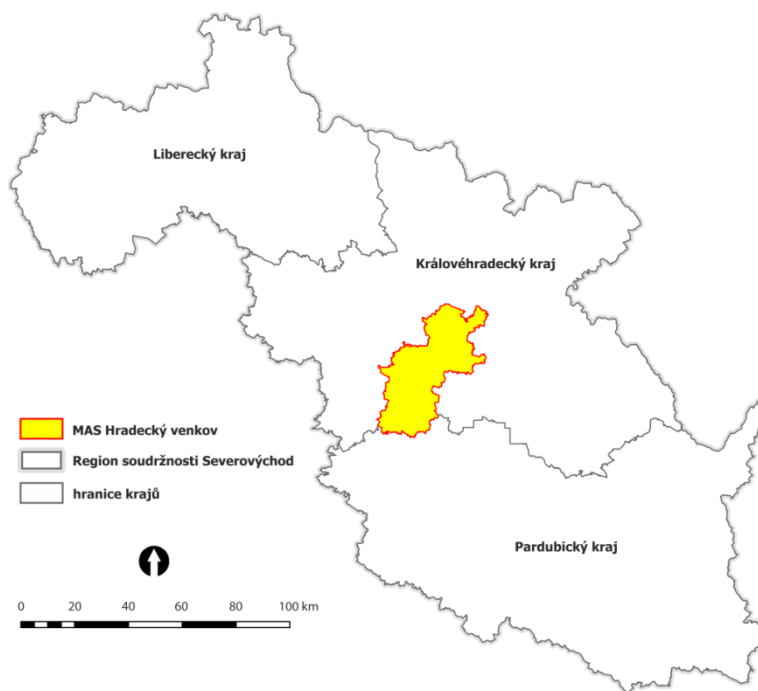
Zdroj: ČSÚ

Tabulka 2 Administrativní příslušnost území MAS Hradecký venkov

NUTS I (stát)	Česká republika
NUTS II (region soudržnosti)	Severovýchod
NUTS III (kraj)	Královéhradecký kraj
NUTS IV (okres)	Hradec Králové, Náchod, Trutnov
NUTS V (obce)	63 samosprávných obcí (z toho 2 se statutem města)
ORP	Hradec Králové, Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem
POÚ	Hradec Králové, Nechanice, Jaroměř, Smiřice, Dvůr Králové nad Labem
DSO	Urbanická brázda, Nechanicko, Obce památkové zóny 1866, Hustířanka

Zdroj: vlastní šetření

Obrázek 1 Poloha území MAS Hradecký venkov v rámci NUTS II a kraje

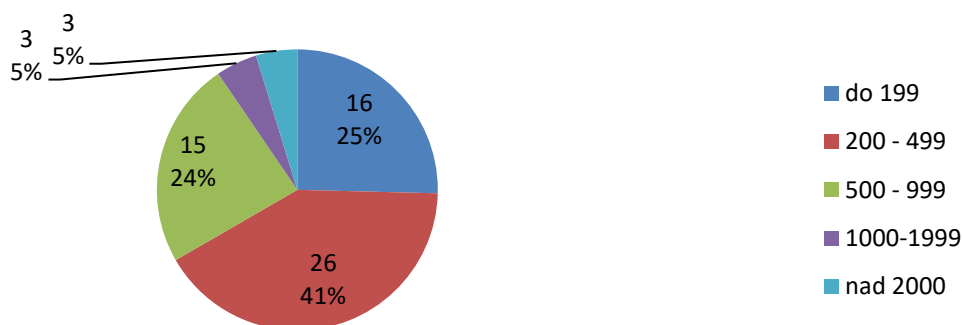

Zdroj: vlastní zpracování

Sídelní struktura

Zájmové území MAS Hradecký venkov o rozloze 409,85 km² (což je 8,7 % rozlohy Královéhradeckého kraje) tvoří 63 obcí, z toho 2 města (Nechanice a Smiřice) a 1 městys (Velký Vřešřov). V současnosti jsou podle počtu obyvatel největšími obcemi dvě města v území MAS Hradecký venkov: Smiřice 2 913 obyvatel a Nechanice 2 348 obyvatel (v roce 2019), více než 1 000 obyvatel mají obce: Stěžery, Všešary, Černožice a Praskačka. Velikostní rozdílnost obcí v regionu je značná. Celkem 16 obcí má méně než 200 obyvatel. Nejmenšími obcemi jsou Vrchovnice (62 obyvatel) a Pšánky (63 obyvatel). Absence lidnatějších městských sídel současně s poměrně hustou, avšak málo lidnatou sítí vesnic, osad a samot, se odráží i v hustotě zalidnění celého území, která činí 79,9 osob/km² a dosahuje svojí velikostí 69 % hodnoty Královéhradeckého kraje (115,9 osob/km²) a 59 % republikové hodnoty (136 osob/km²). Z 63 venkovských obcí MAS Hradeckého venkova patří podle počtu trvale žijících obyvatel 42 sídel (tj. 66,7 %) do nejmenších velikostních kategorií (do 499 obyvatel).

Graf 1 Velikostní kategorie obcí v MAS Hradecký venkov podle počtu obyvatel v roce 2019

Zdroj dat: ČSÚ

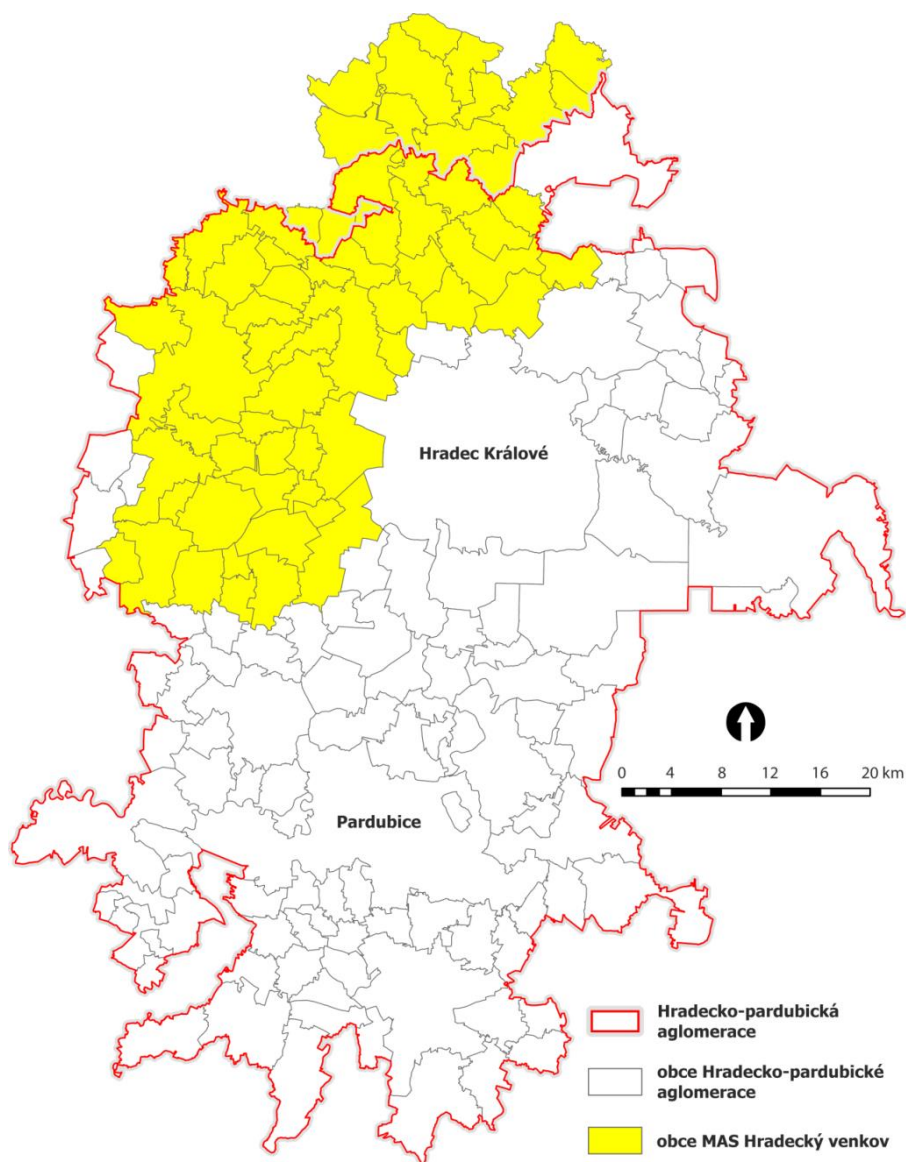
Obrazek 2 Obce na území MAS Hradecký venkov

Zdroj dat: GIS

MAS Hradecký venkov je geograficky specifický tím, že leží v zázemí krajského města Hradec Králové a díky této poloze spadá velká část území do Hradecko-pardubické aglomerace.

Obrázek 3 Poloha území MAS v rámci Hradecko-pardubické aglomerace

Zdroj dat: GIS

Správa a spolupráce

Vzájemnou spolupráci a partnerství v regionu začaly budovat svazky obcí Nechanicko, Obce památkové zóny 1866 a Urbanická brázda již v roce 2005. Mikroregiony spolupracovaly na společných projektech a postupně začaly do dění v regionu zapojovat další subjekty. Jejich úspěšná spolupráce a řešení společných problémů v zázemí krajského města vedly v roce 2007 k založení obecně prospěšné společnosti Hradecký venkov za účelem strategické koordinace místního rozvoje.

Představitelé místní samosprávy a svazků obcí od prvopočátku projevují vysoký zájem o iniciaci aktivit, které směřují ke koncepčnímu rozvoji regionu a ke vzájemné spolupráci mezi jednotlivými obcemi,

městy a dalšími partnery z území. Postupně se do činnosti MAS zapojili představitelé neziskového a podnikatelského sektoru a přidali se tak k aktivní participaci na jednotlivých jednáních a výstupech.

Rozvinutá je spolupráce obcí a měst, svazků obcí s neziskovými a zájmovými organizacemi a spolky. Tito se významnou měrou dobrovolnický podílejí na kulturním, společenském a sportovním životě regionu a zajišťují volnočasové aktivity pro všechny věkové skupiny obyvatel.

Partnerství s podnikatelským sektorem se postupně rozvíjí. V průběhu posledních let začalo fungovat vzniklé partnerství a je stále rozšiřováno. Každoročně se MAS spolupodílí na realizaci společných akcí v regionu, jako jsou pravidelně Dožínky nebo Zemědělský den. Spolupracuje s členskými obcemi na propagačních aktivitách pro veřejnost.

Z dosavadních výsledků několikaleté spolupráce v území lze konstatovat, že fungování širokého regionálního partnerství přispívá ke komplexnímu rozvoji regionu založenému na vzájemném konsenzu. Fungující partnerství v regionu je založené na společném komunitním plánování regionálních aktérů. Posilování partnerství v regionu bude pokračovat i nadále při provozování pořízených výstupů společných projektů a při realizaci nových.

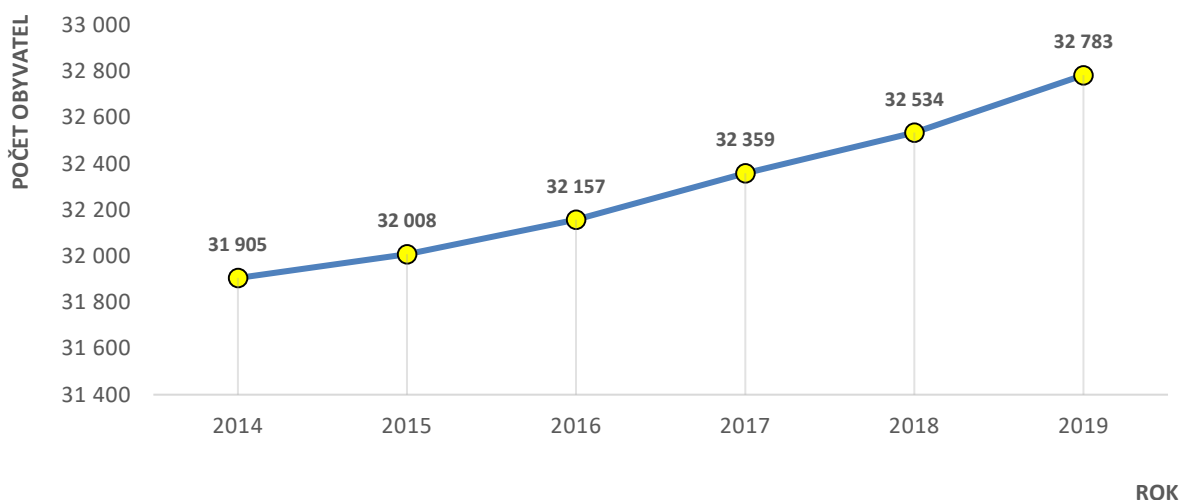
Partnerství na území Hradeckého venkova je založeno na platformě kontinuálního dialogu všech těch, kteří mají aktivní zájem o spolupráci při rozvoji regionu a chtějí se spolupodílet na rozhodování o budoucím rozvoji regionu Hradecký venkov. Na úrovni jednotlivých členů MAS jsou v regionu uzavřena partnerství s různými zahraničními partnery.

Obyvatelstvo a bydlení

Demografická charakteristika

K 31. 12. 2019 žilo v území MAS Hradecký venkov (63 obcí) celkem 32 783 obyvatel, což je o 878 osob (3 %) více než v roce 2014. Od roku 1991 počet obyvatel průběžně roste, od roku 2014 zaznamenalo území MAS Hradecký venkov stabilní nárůst počtu obyvatel o několik stovek ročně. Polovinu trvale žijících obyvatel tvoří muži a polovinu ženy, zatímco v rámci republikového průměru mírně převažují ženy.

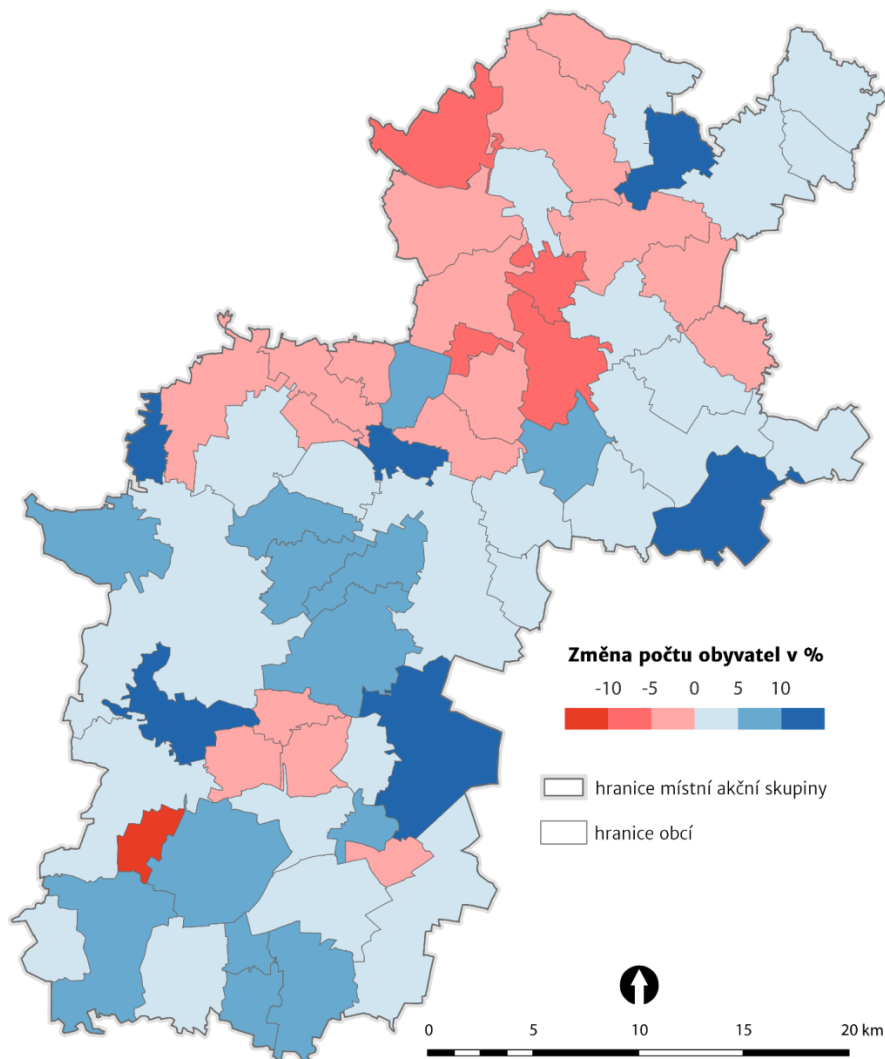
Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v regionu MAS Hradecký venkov v letech 2014–2019

Zdroj dat: ČSÚ

Jednotlivé obce MAS Hradecký venkov zaznamenaly během období 2014-2019 značně odlišný populační vývoj. Vzhledem k jejich rozdílné velikosti je pro jejich srovnání nutné změnu počtu obyvatel přepočítat na 1 000 obyvatel. Nejvýrazněji přibýlo obyvatel v obcích Kunčice (+ 13,7 %), Stěžery (+ 13,2 %) a Pšánky (+ 12,5 %). Naopak nejvýraznější pokles počtu obyvatel zaznamenaly obce Puchlovice (- 13 %), Vrchovnice a Lanžov (- 7,5 %). Celkově byly výrazněji ziskové obce v zázemí Hradce Králové a v jižní části území.

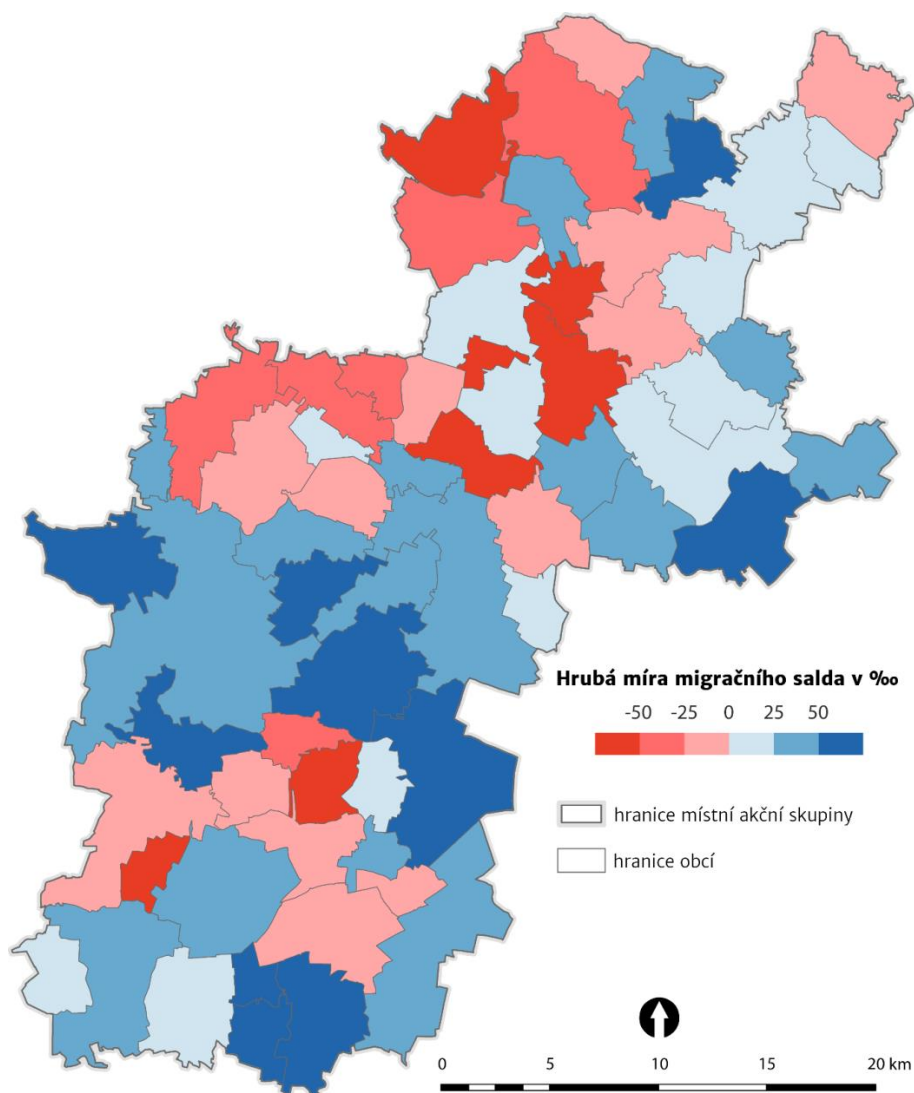
Obrázek 4 Index změny počtu obyvatel v regionu MAS Hradecký venkov v letech 2014–2019

Zdroj dat: ČSÚ

Nárůst počtu obyvatel v území Hradeckého venkova je dán především migračními vlivy, tzn. vyšším počtem přistěhovalých než vystěhovalých. V kladných hodnotách je ale i přirozený přírůstek obyvatel, tzn., že se zde ve sledovaném období více lidí narodilo, než zemřelo. Celkové saldo migrace bylo za období 2014-2019 přibližně 700 osob. Tento jev je patrný především v obcích v blízkosti Hradce Králové a také v některých obcích v jižní části území. Migračně více ztrátové jsou obce v severozápadní části MAS Hradecký venkov. Nejvíce obyvatel migrací přibýlo v obcích Stěžery (212 osob), Skalice (66 osob), Dolní Přím (65 osob) a Nechanice (63 osob), naopak nejvíce obyvatel migrací ubylo v obcích Dubenec (-28 osob), Radíkovice (-25 osob) a Libčany (-16 osob). Při přepočtu na 1 000 obyvatel byly nejvýraznější migrační přírůstky v obcích Skalice, Stěžery a Kunčice, nejvíce vystěhovalých na 1 000 obyvatel pak bylo v obcích Radíkovice, Lužany a Puchlovice.

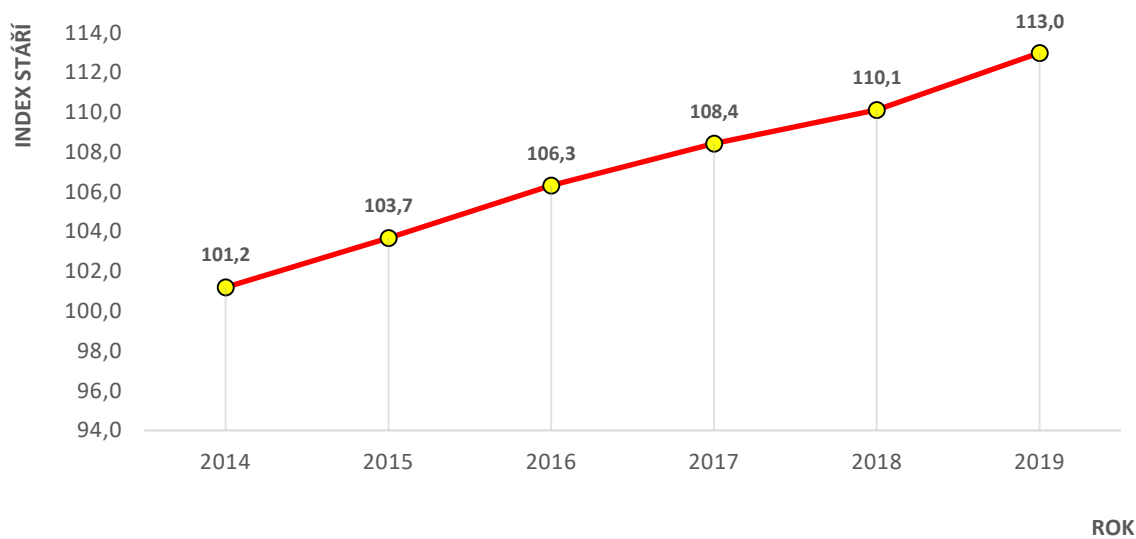
Obrázek 5 Hrubá míra migračního salda v regionu MAS Hradecký venkov v letech 2014–2019

Zdroj dat: ČSÚ

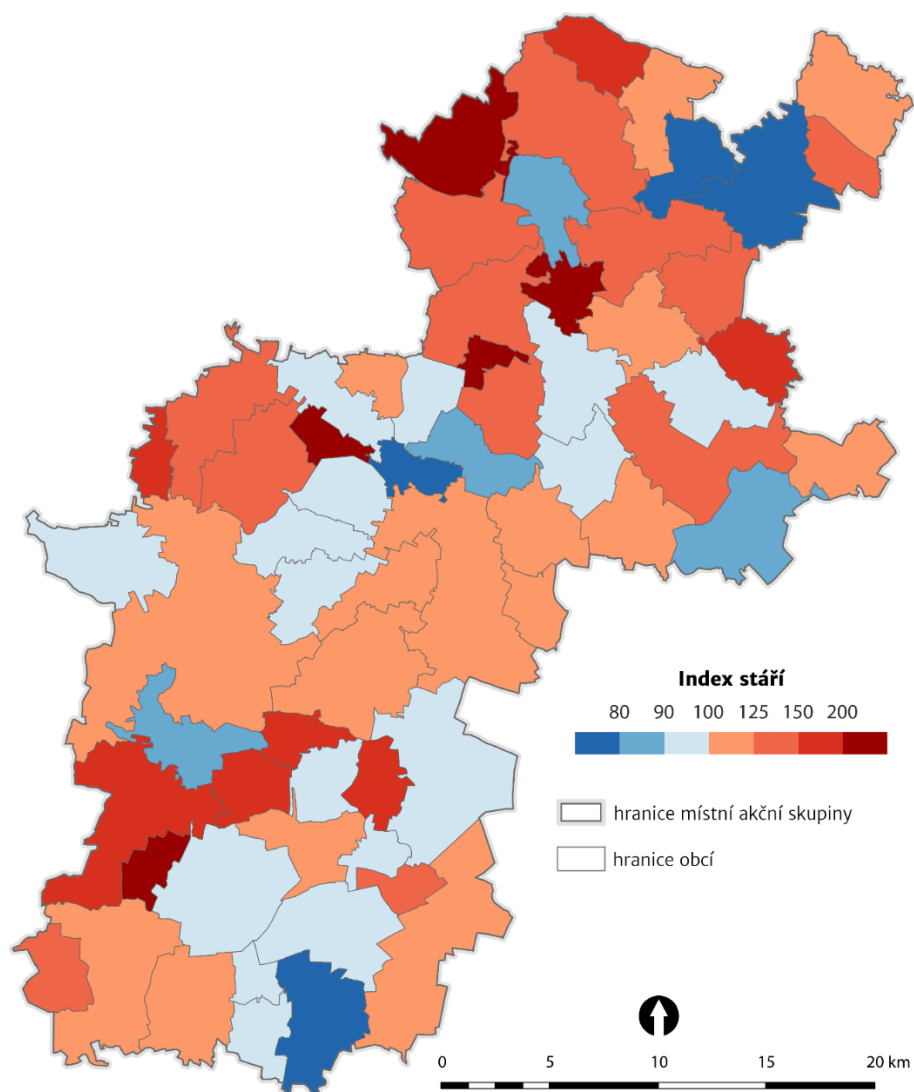
Příznivější než průměr Královéhradeckého kraje je v regionu MAS Hradecký venkov i věková struktura obyvatel. Podíl obyvatel ve věku 0–14 (16,7 %) let v roce 2019 byl již nižší než podíl obyvatel starších 65 let (18,9 %). Za poslední roky se tyto hodnoty posouvají negativním směrem, ale tento trend je pomalejší než v celém kraji a v celé ČR. Index stárí, který je v rámci území MAS Hradecký venkov (113) pod průměrem kraje (138,8) v roce 2019, v jednotlivých obcích je znázorněn na níže uvedené mapce. Čím nižší je hodnota indexu, tím vyšší je zastoupení věkové skupiny 0–14 let nad kategorií 65 let a více. Hodnota pod 100 znamená příznivý stav. Index stárí je vyšší v severozápadní části území (např. obce Velký Vřeštov, Lužany, Sadová a Vrchovnice), dále pak západně od Hradce Králové (obce Puchlovice – vůbec nejvyšší index stárí s hodnotou 316, Dohalice, Radostov, ...).

Graf 3 Vývoj indexu stáří v regionu MAS Hradecký venkov v letech 2014–2019

Zdroj dat: ČSÚ

Obrázek 6 Index stáří v regionu MAS Hradecký venkov v roce 2019

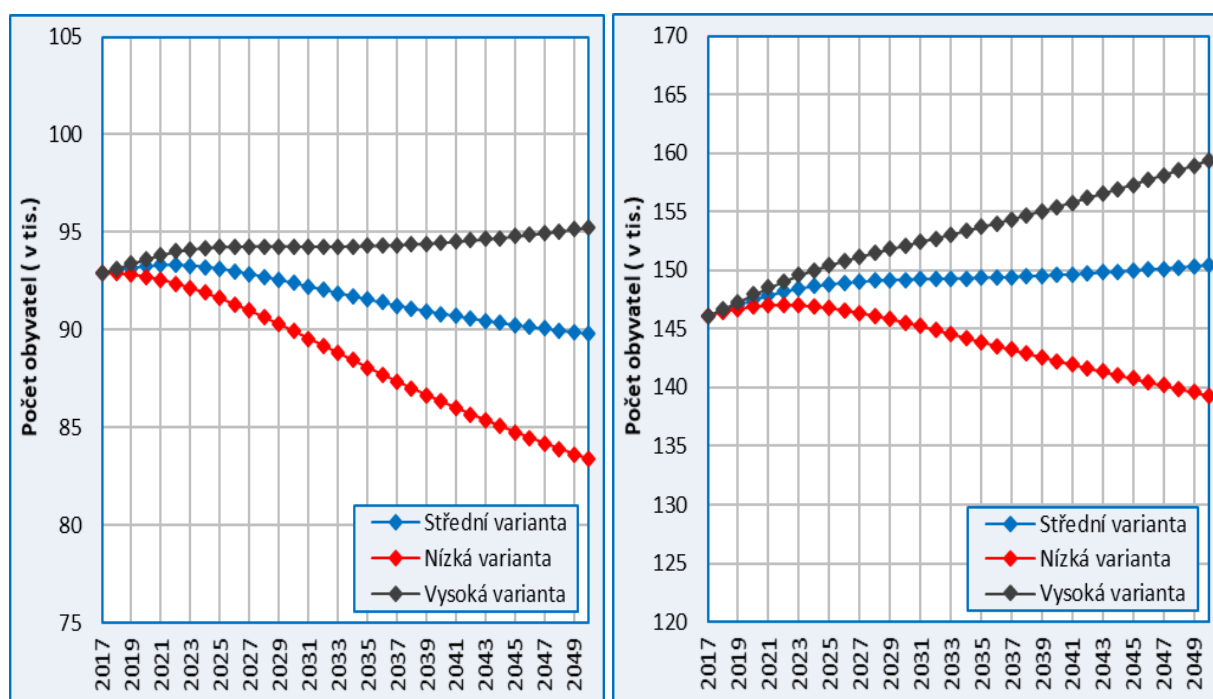

Zdroj dat: ČSÚ

Královéhradecký kraj má zpracovanou Demografickou prognózu vývoje obyvatelstva (počet, pohyb a struktura obyvatelstva) do roku 2050 pro území celého kraje a také pro všechny SO ORP v kraji. Pro účely tohoto dokumentu je uvedena demografická prognóza pro SO ORP Hradec Králové, kterou je však třeba brát s rezervou, jelikož je v ní zahrnut i Hradec Králové, kde platí jiné demografické trendy než v jeho zázemí.

Počet obyvatel SO ORP Hradec Králové bude dle demografické prognózy do roku 2050 pravděpodobně růst. Dle vysoké varianty by se počet obyvatel mohl zvýšit až o 15 000, v případě nejpravděpodobnější možné varianty stoupne na 150 000 obyvatel. Pouze v případě nízké varianty, která počítá s jistými negativními vlivy vývoje společnosti je prognózován úbytek obyvatel SO ORP Hradec Králové až pod hranici 140 000. Vzhledem k tomu, že počet obyvatel Hradce Králové bude dle demografické prognózy pravděpodobně výrazně klesat, lze předpokládat, že vývoj počtu obyvatel v zázemí Hradce Králové (tedy i v obcích MAS Hradecký venkov) bude růst výrazněji, než je patrné z celkové prognózy pro SO ORP Hradec Králové.

Graf 4 Demografická prognóza vývoje počtu obyvatel město Hradec Králové (vlevo) a SO ORP Hradec Králové (vpravo) do roku 2050

Zdroj: B. Burcin, T. Kučera, J. Kuranda: Prognóza vývoje obyvatelstva Královéhradeckého kraje a vybraných SO ORP na období 2018–2050

V SO ORP Hradec Králové se pravděpodobně do roku 2050 dle střední varianty bude mírně zvyšovat úhrnná plodnost, na druhou stranu se bude zpomalovat tempo migračního přírůstku. Výrazně stoupne i naděje na dožití, bude se zvyšovat podíl obyvatel ve věku 65 a více let.

Tabulka 3 Vybrané údaje z demografické prognózy SO ORP Hradec Králové

Rok	Plodnost (úhrnná plodnost)			Úmrtnost (naděje dožití při narození v letech)						Migrace (migrační přírůstek)		
				muži			ženy					
	nízká	střední	vysoká	nízká	střední	vysoká	nízká	střední	vysoká	nízká	střední	vysoká
2018	1,72	1,73	1,73	77,79	78,42	78,74	82,84	83,37	83,64	318	376	435
2020	1,70	1,75	1,78	78,15	78,88	79,29	83,12	83,76	84,12	268	372	471
2025	1,66	1,77	1,83	78,94	79,99	80,63	83,76	84,68	85,24	173	265	375
2030	1,65	1,79	1,87	79,68	81,03	81,86	84,31	85,47	86,22	171	258	343
2040	1,65	1,81	1,94	81,00	82,83	83,92	85,22	86,90	87,93	171	258	343
2050	1,65	1,83	1,97	82,19	84,46	85,67	86,05	88,20	89,40	171	258	343

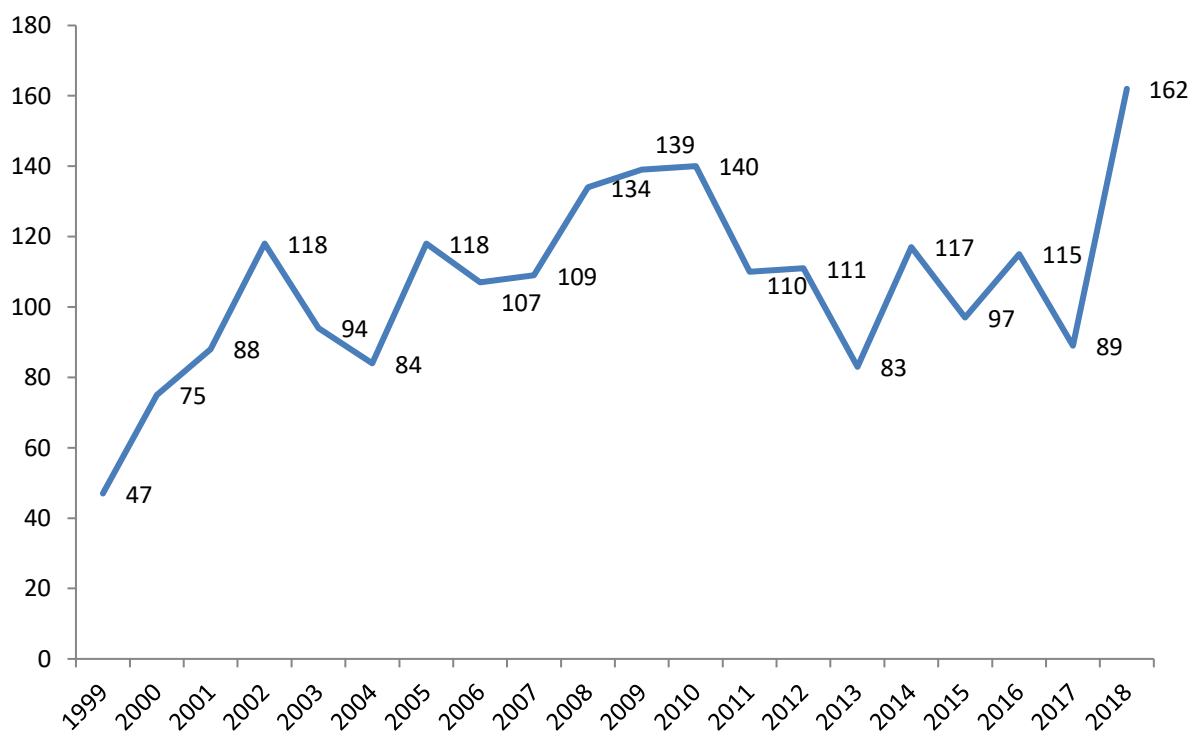
Zdroj: B. Burcin, T. Kučera, J. Kuranda: Prognóza vývoje obyvatelstva Královéhradeckého kraje a vybraných SO ORP na období 2018–2050

Bytová výstavba

Území Hradeckého venkova patří mezi vyhledávané lokality pro individuální bytovou výstavbu. Především obce v blízkosti města Hradce Králové a obce s dobrým dopravním napojením na krajskou metropoli se stále více stávají vyhledávané pro migraci obyvatel na venkov. Mnoho z těchto obcí nabízí pozemky pro bytovou výstavbu, některé obce dokonce systematicky připravovaly rozvojové zóny pro bytovou výstavbu (např. Všeštery, Nechanice, Lhota pod Libčany a mnoho dalších).

Ve sledovaném dvacetiletém období 1999–2018 bylo podle ČSÚ v území Hradeckého venkova postaveno celkem 2 137 nových bytů (naprostá většina v rodinných domech). Ve všech obcích území Hradeckého venkova došlo k výstavbě alespoň dvou nových bytů. Nejvíce nových bytů bylo postaveno ve Stěžerech (225 nových bytů), Všeštarech (138), Nechanicích (115) a Smiřicích (110). Celkový vývoj bytové výstavby v území je znázorněn v grafu.

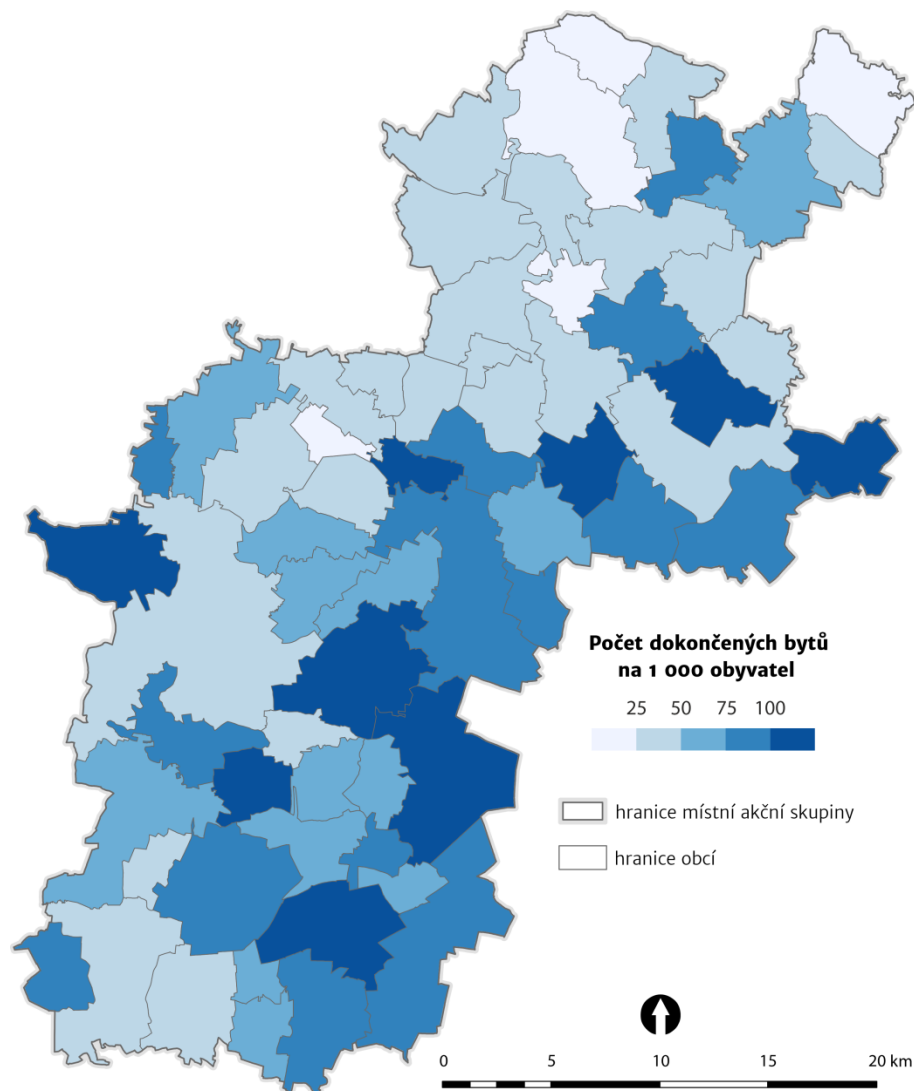
Graf 5 Vývoj počtu dokončených bytů na území MAS Hradecký venkov (1999–2018)

Zdroj dat: ČSÚ

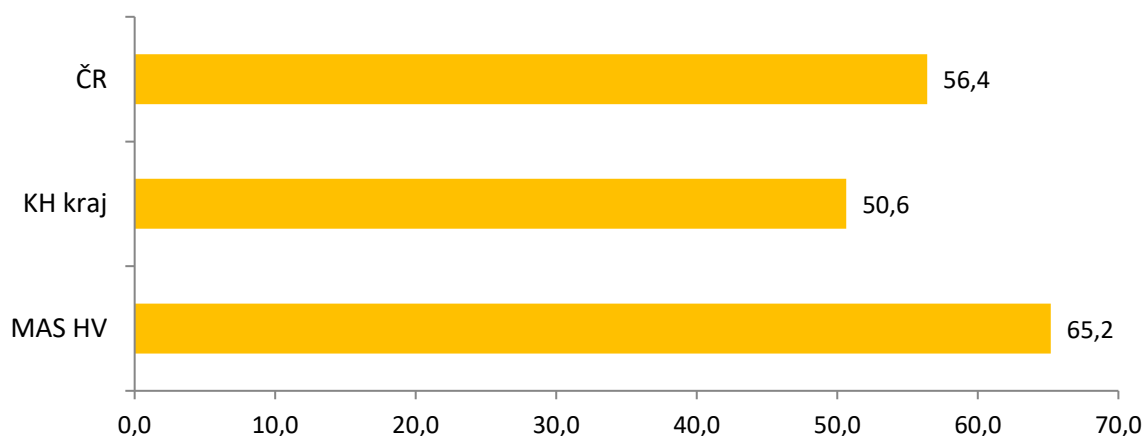
V přepočtu na 1 000 obyvatel obce byla ve sledovaném období nejvyšší intenzita bytové výstavby v obcích Čistěves (148,9) a Smržov (121,5), kdy přesáhla hodnotu 120 nových bytů na 1 000 obyvatel. Nejnižší přepočtená intenzita bytové výstavby byla v obcích Libotov (11,2) a Dubenec (13,9). Z následující mapky je patrná vyšší intenzita nové bytové zástavby především v obcích západně od města Hradce Králové, naopak nižší je obecně na severu území MAS. Intenzita bytové výstavby v území MAS Hradecký venkov za dvacetileté období 1999–2018 (65,2 bytů na 1000 obyvatel) je vyšší než krajský (KHK = 50,6) i národní průměr (ČR = 56,4).

Obrázek 7 Intenzita bytové výstavby na území MAS Hradecký venkov za období 1999–2018

Zdroj dat: ČSÚ

Graf 6 Srovnání intenzity bytové výstavby ve srovnání s vyššími územními celky

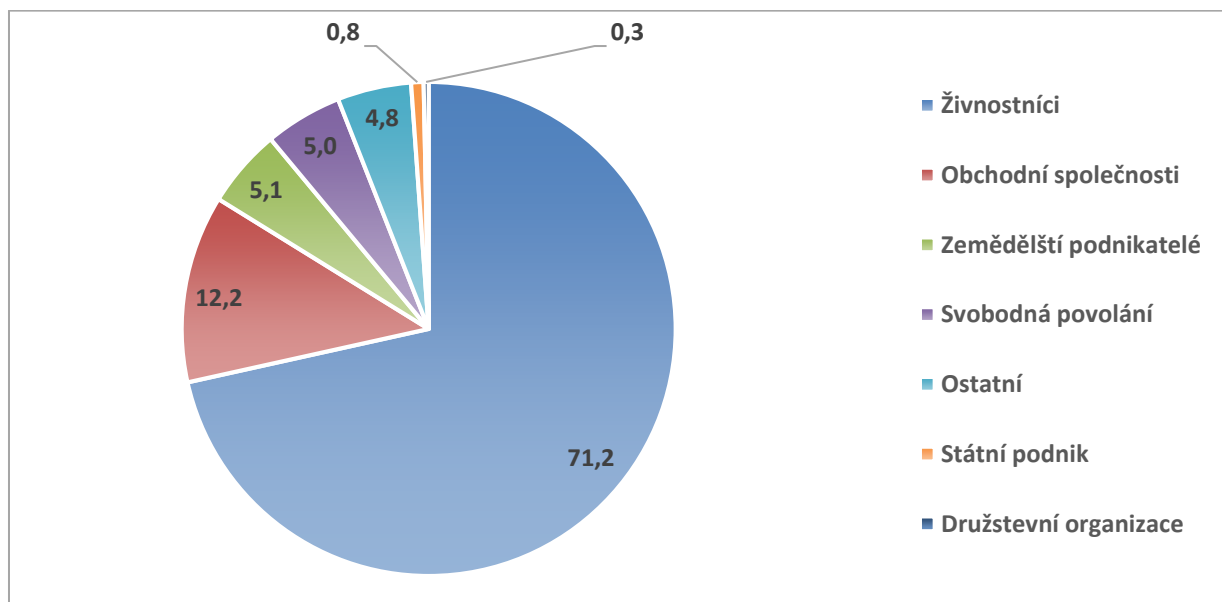
Zdroj dat: ČSÚ

Ekonomika a trh práce

Ekonomická charakteristika

V regionu Hradeckého venkova je dle Registru ekonomických subjektů (RES, ČSÚ 2020) evidováno 4 299 podnikatelských subjektů (o 112 více než v roce 2014). Dle právní formy subjektu tvoří největší podíl subjektů (71,2 %) podnikatelů dle živnostenského oprávnění, dále obchodní společnosti (12,2 %). Počet živnostníků v území MAS od roku 2014 narostl skoro o 3 procentní body.

Graf 7 Struktura ekonomických subjektů v regionu MAS Hradecký venkov dle právní formy subjektu

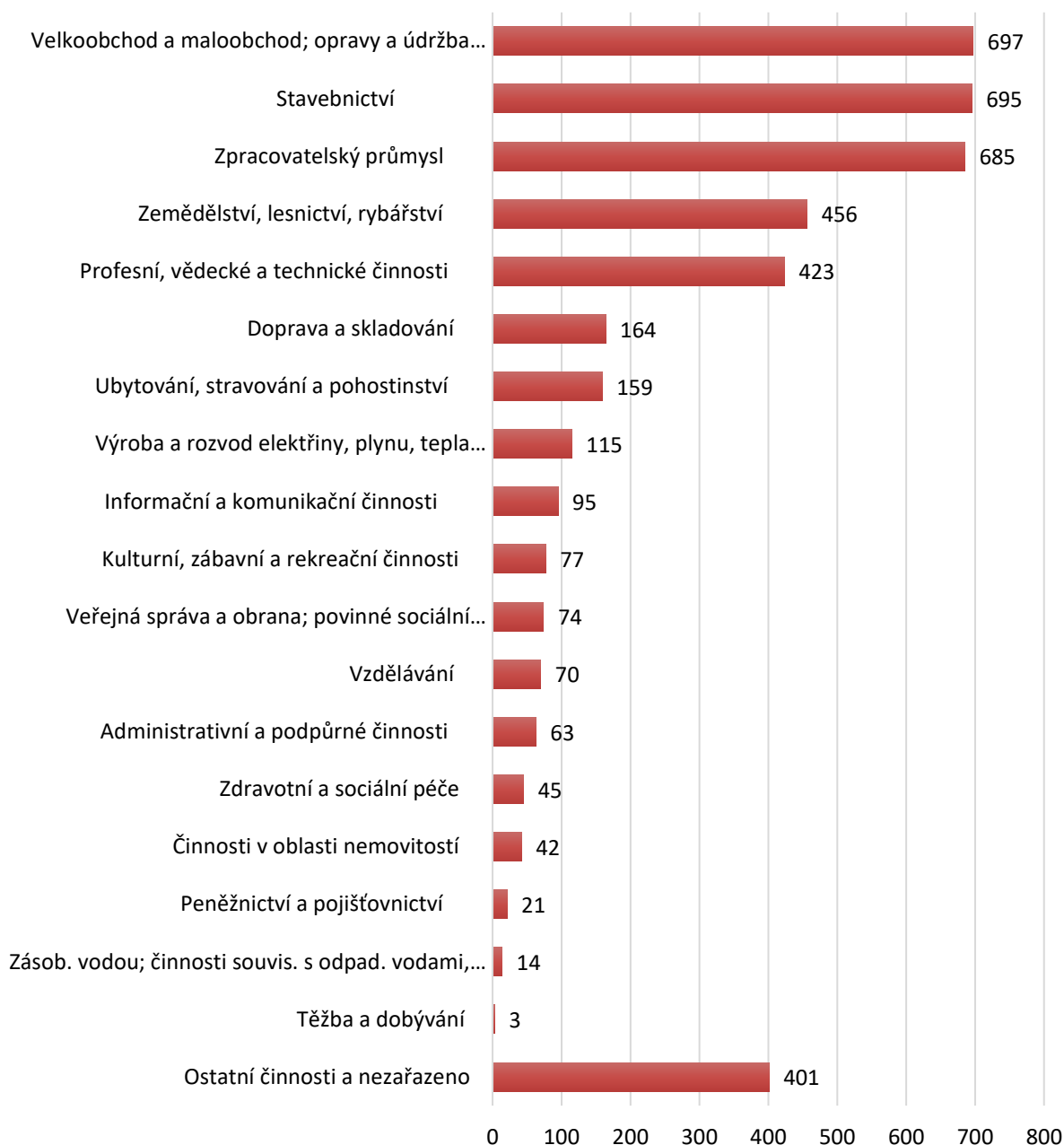

Zdroj dat: RES, ČSÚ, 2020

Podle odvětvové struktury dle CZ-NACE působí 10,6 % podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví a rybářství, což je nadprůměrná hodnota jak ve srovnání s krajem, tak i Českou republikou. V průmyslu působí 19 % subjektů a 70,4 % subjektů působí v oblasti služeb. Podíl subjektů působících

v zemědělství, lesnictví a rybářství a také v sektoru těžby a průmyslu v MAS Hradecký venkov mezi roky 2014 a 2020 vzrostl, naopak podíl subjektů v sektoru služeb se snížil. Při pohledu na konkrétní CZ-NACE jsou celkově nejpočetnější skupinou podnikatelské subjekty v oblastech Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel (697 subjektů), Stavebnictví (695 subjektů) a Zpracovatelský průmysl (685 subjektů).

Graf 8 Struktura ekonomických subjektů v regionu MAS Hradecký venkov dle CZ-NACE

Zdroj dat: RES, ČSÚ, 2020

V území MAS Hradecký venkov převládají malé a velmi malé podnikatelské subjekty. Vzhledem k tomu, že přes 70 % ekonomických subjektů tvoří živnostníci, co do zaměstnanosti jednoznačně převládají podniky bez zaměstnanců – 82 % ekonomických subjektů, které mají v Registru ekonomických subjektů uvedený počet zaměstnanců, spadá do kategorie bez zaměstnanců. 13 % ekonomických subjektů zaměstnává mezi 1 a 5 zaměstnanci, více jak 5 zaměstnanců zaměstnává pouze 5 % všech

ekonomických subjektů. Celkem na území MAS Hradecký venkov působí 19 firem s více než 50 zaměstnanci, z toho 5 firem zaměstnává přes 100 osob.

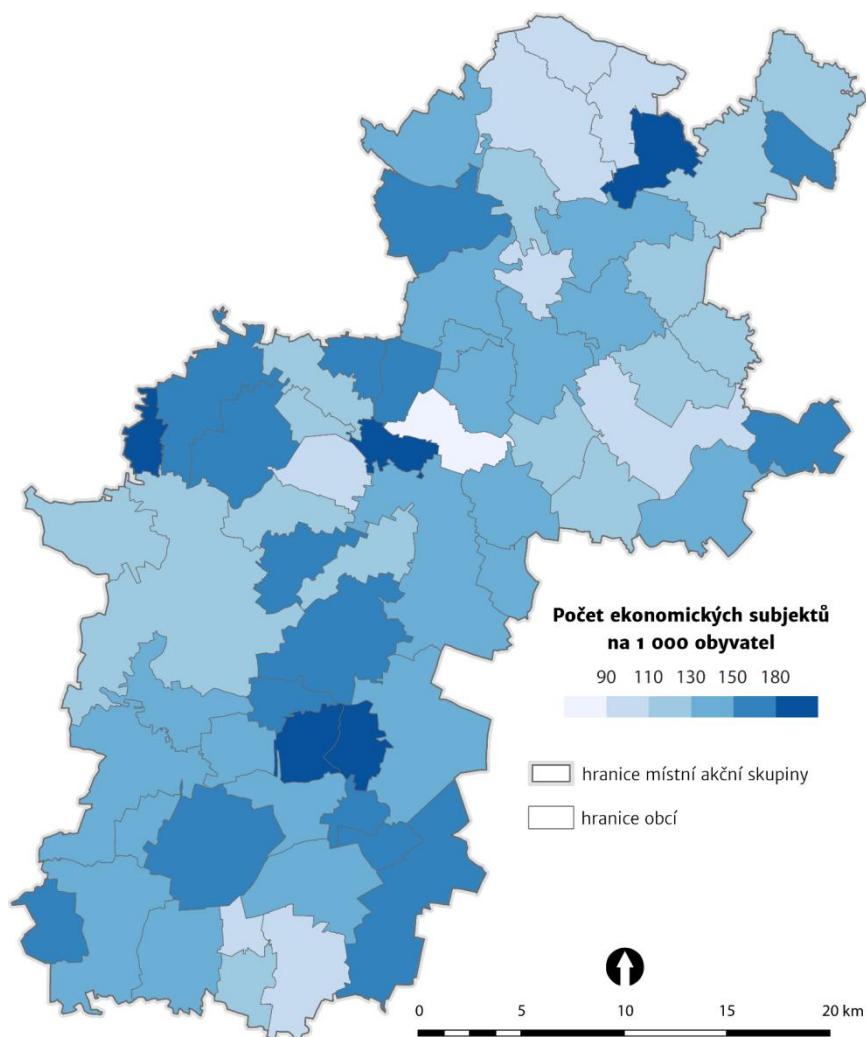
Tabulka 4 Největší zaměstnavatelé v regionu MAS Hradecký venkov v roce 2020

Název subjektu	Kategorie počtu zaměstnanců	Oblast/obor působení	Obec
B R U K O V, spol. s r.o., Smiřice	Nad 100	Autovýroba	Smiřice
Danisco Czech Republic, a.s.	Nad 100	Potravinářství	Smiřice
Lázně 1897, s.r.o.	Nad 100	Zdravotní péče	Velichovky
LINDR.CZ s.r.o.	Nad 100	Opravy chladících zařízení, stravování	Sadová
Smart wood Czech, s.r.o.	Nad 100	Potravinářství	Libčany
Agrodruštvo Lhota pod Libčany	50 - 99	Zemědělství	Lhota pod Libčany
Domov důchodců Černožice	50 - 99	Sociální oblast	Černožice
Karsit Agro, a.s., Dubenec	50 - 99	Zemědělství	Dubenec
KSK BONO s.r.o. Heřmanice	50 - 99	Zemědělství	Heřmanice
OK Garant, s.r.o.	50 - 99	Silniční nákladní doprava	Černožice
TASSO, s.r.o., Dolní Přím	50 - 99	Silniční nákladní doprava	Dolní Přím
Základní škola a Mateřská škola, Nechanice	50 - 99	Školství	Nechanice
Základní škola a mateřská škola, Všestary	50 - 99	Školství	Všestary
Zemědělská akciová společnost Mžany, a.s.	50 - 99	Zemědělství	Mžany
Zemědělské družstvo Libčany	50 - 99	Zemědělství	Libčany
Zemědělské družstvo Nechanice	50 - 99	Zemědělství	Nechanice
Zemědělské družstvo Všestary	50 - 99	Zemědělství	Všestary
ZS Kratonohy a.s.	50 - 99	Zemědělství	Kratonohy
UNIAGRO, s.r.o., Zaloňov	50 - 99	Zemědělství	Zaloňov

Zdroj dat: RES, ČSÚ, 2020

Intenzita podnikatelské aktivity přepočtená na počet obyvatel byla v roce 2020 na území MAS Hradecký venkov celkem 131,1 subjektů na 1000 obyvatel, což odpovídá průměru za Královéhradecký kraj (133,1) a mírnému podprůměru za Českou republiku (143,1). Nejvyšší míra podnikatelské aktivity je v obcích Čistěves, Pšánky, Těchlovice, Litič a Radíkovice. Celkově je podnikatelská aktivita vysoká v malých obcích (vliv nízkého počtu občanů při přepočtu na 1 000 obyvatel)

Obrázek 8 Počet ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel v regionu MAS Hradecký venkov v roce 2020

Zdroj dat: RES, ČSÚ, 2020

Region Hradeckého venkova je územím bez výraznějšího hospodářského centra. Jedinými městy v regionu jsou Nechanice a Smiřice, ve kterých se sice pracovní příležitosti vyskytují a to především v zemědělství, ve službách a řemeslech, přesto vysoký podíl obyvatel do zaměstnání vyjíždí mimo obec a to především do krajského města Hradce Králové nebo do dalších větších měst v okolí regionu – např. Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem, Chlumeck nad Cidlinou, Nový Bydžov apod. Podíl vyjíždějících do zaměstnání je na území MAS Hradecký venkov téměř 2x vyšší než v rámci Královéhradeckého kraje a České republiky. Z některých obcí vyjíždí do zaměstnání i více než polovina ekonomicky aktivního obyvatelstva (např. Lužany 58,3 %, Vrchovnice 53,3 %). Data o vyjížděci do zaměstnání je nutné brát s rezervou, vycházejí z posledního Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011.

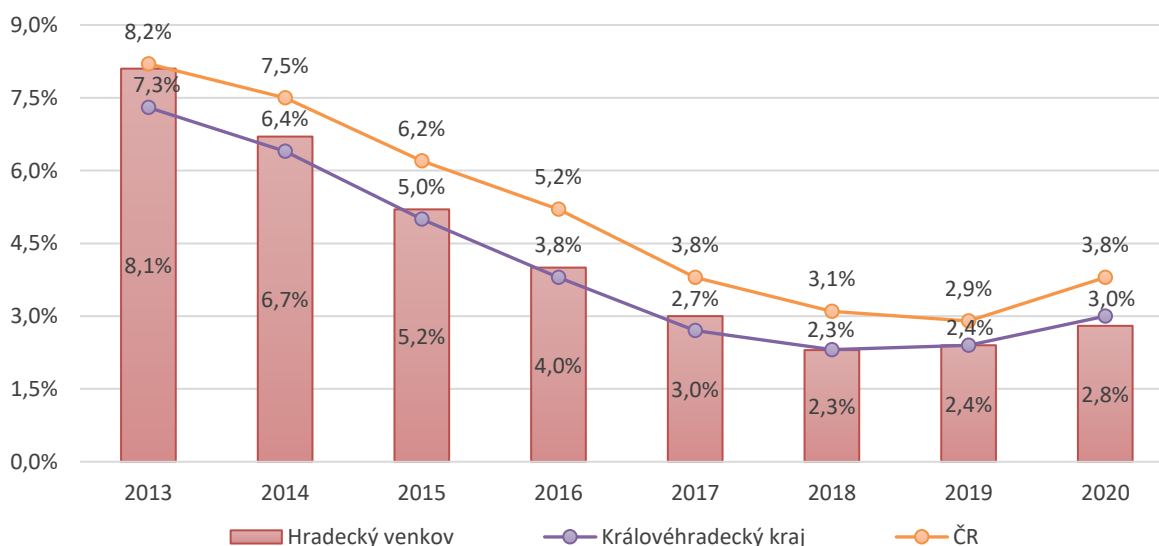
Menší obce v regionu mají problém udržet či provozovat na svém území základní služby komerčního charakteru, typickým příkladem jsou např. venkovské prodejny, které poskytují prodej potravin pro místní obyvatele.

Trh práce a nezaměstnanost

Nezaměstnanost na území regionu Hradecký venkov byla ovlivněna v posledních 12 letech mnoha faktory. Nejprve se území vyrovnávalo s dopady ekonomické recese (2009–2013) a následně od roku 2014 s postupným růstem ekonomiky.

Nezaměstnanost v regionu Hradeckého venkova byla až do roku 2017 mírně vyšší než průměrná nezaměstnanost v Královéhradeckém kraji, ale po celé sledované období nižší než průměr Česka. Od roku 2018 dosahoval podíl nezaměstnaných osob obdobných hodnot jako průměr kraje a v polovině roku 2020 se dostal dokonce pod průměr kraje – *Graf 9*. V roce 2014 dosahoval podíl nezaměstnaných osob 6,7 %, zatímco průměrná nezaměstnanost v KHK byla 6,4 % a v Česku dokonce 7,5 %. Nejnižších hodnot dosáhlo území Hradeckého venkova v roce 2018, kdy se podíl nezaměstnaných osob pohyboval na 2,3 % (průměr ČR 3,1 %). Tyto nízké hodnoty odpovídaly vývoji trhu práce před nástupem pandemie COVID-19, kdy byla ekonomika ve vysokém tempu růstu, klesal počet uchazečů o zaměstnání, a naopak rostl počet nových pracovních míst.

Graf 9 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v území Hradeckého venkova v letech 2013–2020

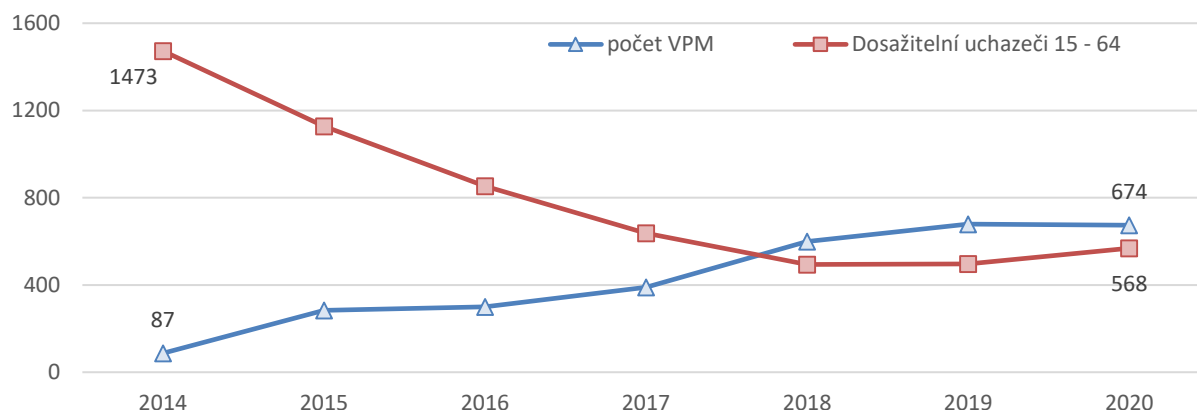
Poznámka: data jsou vždy k 31. 12. daného roku, údaje za rok 2020 jsou k 31.8.

Zdroj dat: MPSV – statistiky, 2020

Nezaměstnanosti je v jednotlivých obcích regionu velmi rozdílná. V polovině roku 2020 platilo:

- 3 obce (Lodín, Roudnice, Čistěves) vykazovaly v září 2020 nezaměstnanost do 1 %
- 15 obcí mělo podíl nezaměstnaných osob nižší než 2 %
- podíl nezaměstnaných osob nad 5 % byl ve čtyřech obcích (Lužany – 6 %, Obědovice – 6,3 %, Puchlovice – 5,2 %, Syrovátka – 5,1 %)
- obce s vyšším podílem nezaměstnaných osob se nacházejí v severní polovině regionu Hradecký venkov

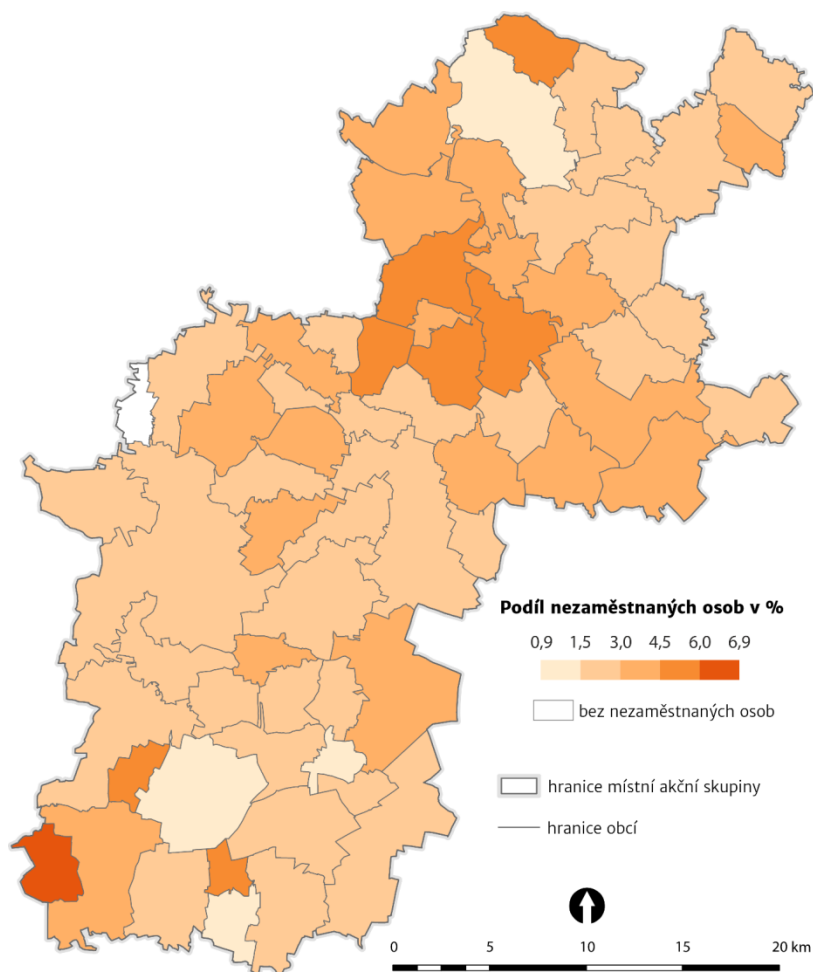
Graf 10 Vývoj počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v regionu Hradecký venkov v letech 2014–2020

Zdroj dat: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, vlastní zpracování

Pozitivní vývoj na trhu práce dokládá také vývoj počtu pracovních míst v regionu. Od roku 2018 je v regionu viditelný převis nabídky nad poptávkou na trhu práce. V září 2020 připadalo na 1 volné pracovní místo v území Hradeckého venkova v průměru 0,8 uchazeče (v roce 2014 to bylo 16,9 uchazeče), kdy celkový počet volných pracovních míst byl výrazně vyšší než v roce 2014.

Obrazek 9 Podíl nezaměstnaných v regionu MAS Hradecký venkov v roce 2020 (k 31.7.)

Zdroj dat: MPSV – statistiky, 2020

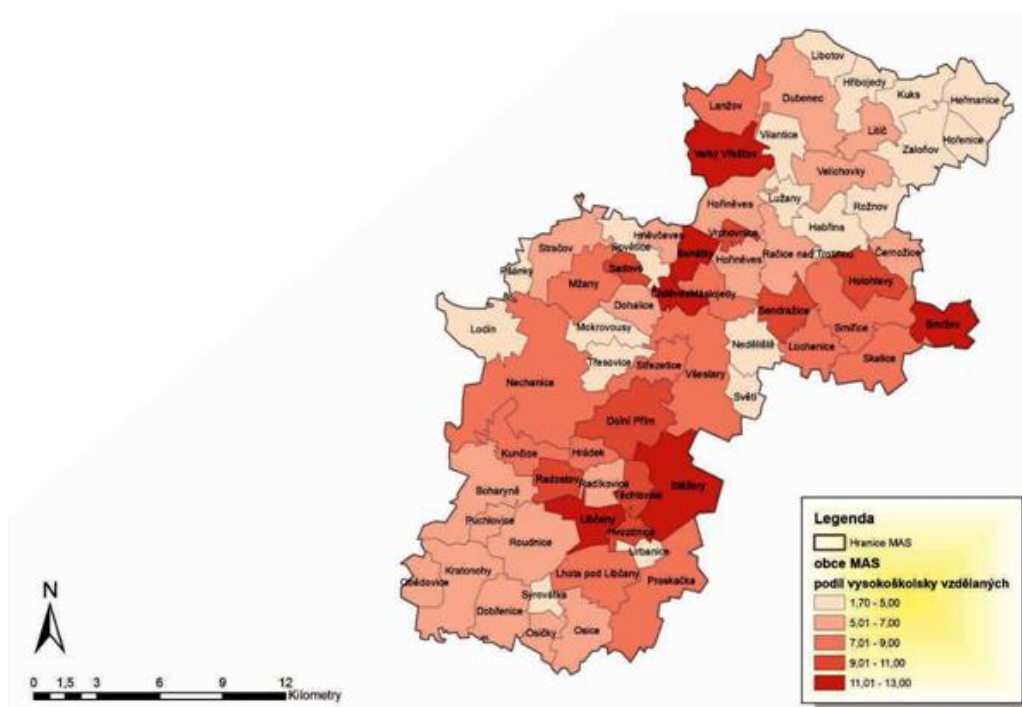
Vzdělávání a školství

V první části je hodnocena vzdělanostní struktura obyvatelstva území MAS Hradecký venkov ve srovnání s krajským a celostátním průměrem. Vzdělanostní úroveň je jedním ze základních ukazatelů kvality lidských zdrojů. V této oblasti je také důležitá zejména z pohledu potřeb obyvatelstva dostupnost jednotlivých úrovní vzdělávací soustavy, proto druhá část kapitoly se zaměřuje na vzdělávací infrastrukturu v území. Pozornost je věnována vzdělávací infrastruktuře z pohledu dostupnosti a využití institucí spravovaných obcemi.

Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní struktura obyvatel venkovského území MAS Hradecký venkov dle údajů ze SLDB 2011¹ se částečně lišila od průměrné vzdělanostní struktury kraje i ČR. Nižší byl v regionu Hradecký venkov především podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel, který dosahoval 7,3 % z obyvatel starších 15 let, přitom průměr Královéhradeckého kraje v roce 2011 byl 8,7 % a průměr ČR dokonce 10,7 % vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Rozdílnost tohoto ukazatele v jednotlivých obcích znázorňuje níže uvedená mapka, ze které je patrné, že mírně vyšší podíl VŠ vzdělaných byl ve střední části území, zatímco na severu byl podíl VŠ vzdělaných nejnižší. V podílu VŠ vzdělaných dominovaly obce Libčany (12,1 %) a Čistěves (11,5 %), zatímco Pšánky (1,8 %) a Hořenice (1,9 %) měly podíl VŠ vzdělaných nejnižší. Oproti ČR byl v regionu Hradecký venkov mírně nadprůměrný podíl obyvatel starších 15 let se středním vzděláním bez maturity vč. vyučených. Podíl obyvatel se základním a středním vzděláním s maturitou odpovídal v tomto venkovském regionu téměř průměru ČR (rozdíl do 1 %).

Obrázek 10 Podíl vysokoškolsky vzdělaných na počtu obyvatel ve věku 15 a více v roce 2011 (v %)

Zdroj dat: ČSÚ – SLDB 2011

¹ Za jednotlivé obce MAS Hradecký venkov jsou dostupná data za vzdělanostní strukturu pouze ze SLDB 2011. Aktuální data jsou k dispozici pouze do úrovně krajů, jsou zjišťována přes Výběrové šetření pracovní síly.

Infrastruktura pro vzdělávání

Zřizovateli škol a školských zařízení v území jsou především obce, církve, kraj případně fyzické či právnické osoby. Obce zřizují naprostou většinu mateřských a základních škol z důvodu povinnosti zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky a předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky dětí s místem trvalého bydliště na svém území.

Tabulka 5 Přehled obcí s mateřskou a základní školou v území MAS Hradecký venkov

Obec	Mateřská škola počet tříd	ZŠ 1. stupeň počet tříd	ZŠ 1. a 2. stupeň počet tříd
Boharyně	1	1	
Černožice	2	4	
Dobřenice	1		
Dohalice		2	
Dolní Přím – Probluz	1	2	
Dubenec	1		9
Heřmanice	2		
Holohlavy	3		
Hoříněves	2	2	
Kratonohy	2	3	
Lanžov	1		
Lhota pod Libčany	3	2	
Libčany	2		13
Libotov	1		
Mžany	2	2	
Neděliště	1		
Nechanice	3		16
Osice	2		9
Praskačka	3	4	
Roudnice	1		
Skalice	2		
Smiřice	3		17
Stěžery	3	5	
Stračov	2		
Těchlovice	1		
Třesovice	2		
Velichovky	2	3	
Všestary	4		15
Celkem tříd	53	30	79

Zdroj: Ministerstvo financí ČR – Počty dětí a žáků ve školách zřizovaných obcemi

Předškolní vzdělávání

Demografický vývoj v území MAS Hradecký venkov se promítl i do nabídky předškolního vzdělávání. V roce 2014 pociťovaly některé MŠ výrazný nedostatek míst pro děti žijící v území MAS. Vlivem růstu počtu obyvatel (stěhování mladých rodin na venkov) přistoupily některé obce ke zřizování dalších možností péče o děti v předškolním věku. Předškolní vzdělávání v území nabízí jednak mateřské školy, ale také dětské skupiny či případně zařízení pečující o děti do čtyř let tzv. mikrojesle.

Zřizování mikrojeslí podporuje od roku 2017 Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV). Mikrojesle jsou veřejnou službou péče o děti, která nabízí pravidelnou profesionální péči o děti od šesti měsíců do čtyř let v kolektivu maximálně čtyř dětí. Na území Hradeckého venkova mikrojesle zřídilo celkem pět obcí – Habřina, Hoříněves, Smiřice, Světí a Všestary. Důležitou roli v péči o předškolní děti sehrávají dětské skupiny (DS), které nabízejí pravidelnou péči o děti od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky (maximálně 24 dětí v DS). Na území MAS fungovaly v roce 2020 dle evidence MPSV² celkem tři dětské skupiny o celkové kapacitě 42 dětí.

Přehled dětských skupin v území:

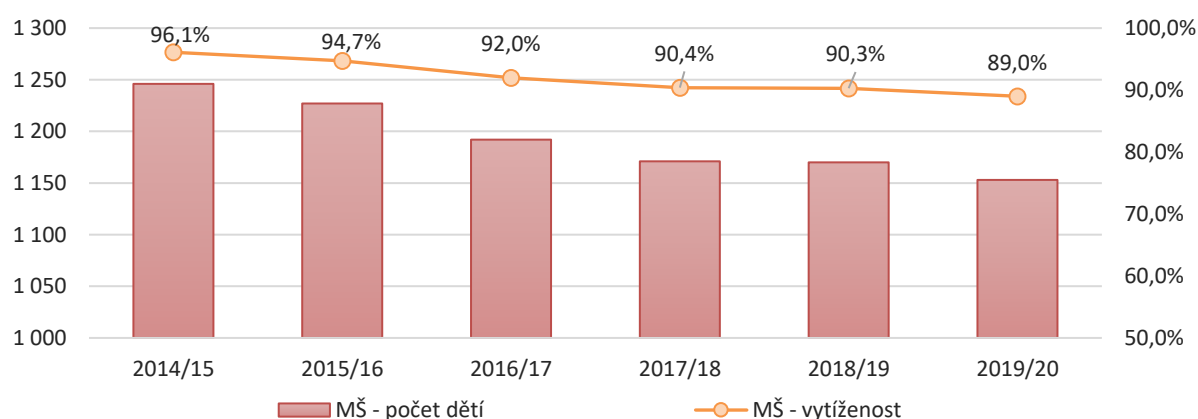
- Dubenec – Dětská skupina Všechnálek o kapacitě 12 dětí,
- Libčany – Fitlínek, školka pro outdoor, zdravý životní styl a ekologii o kapacitě 24 dětí,
- Všestary – Dětská skupina Vlínka o kapacitě 6 dětí.

V nejširší míře zajišťují předškolní vzdělávání mateřské školy (MŠ). Ve školním roce 2020/21 na území MAS Hradecký venkov nabízelo předškolní vzdělávání v MŠ celkem 27 obcí, což je necelá polovina (42,9 %) obcí v území MAS. V posledních šesti letech nebyla v žádné obci zrušena mateřská škola, pouze dvě obce snížily kapacitu o jednu třídu. V roce 2020 se navýšila kapacita ve 2 mateřských školách (v obci Libčany a městě Nechanice) o 41 míst v rámci operačního programu IROP. Stávající kapacita mateřské školy v Libčanech dlouhodobě nedostačovala požadavkům a poptávce ze strany cílových skupin (tj. rodičů dětí v předškolním vzdělávání a dětí do věku 3 let) realizací projektu byla kapacita navýšena o 13 míst. Město Nechanice reagovalo na potřebu území a spádových obcí vybudováním zcela nového 3. oddělení MŠ a současnou kapacitu rozšířilo o dalších 28 míst, zároveň zajistilo bezbariérovost a oddělení zpřístupnilo všem zájemcům bez rozdílu.

Následující graf dokládá, že v území jako celku se pozitivní trend prudkého růstu počtu dětí v MŠ v posledních letech zastavil (populačně silné ročníky 2007–2010 se přesunuly na základní školy). Ve školním roce 2019/20 byla kapacita všech MŠ v území Hradeckého venkova naplněna na 89 %. Z 27 obcí mělo plně kapacitu naplněnu celkem 8 obcí a dalších 7 obcí mělo kapacitu naplněnu na více jak 90 % - Obrázek 11.

² Projekt MPSV ČR, Podpora implementace dětských skupin <http://www.dsmpsv.cz>

Graf 11 Využití kapacity mateřských škol na území MAS Hradecký venkov v letech 2014–2020

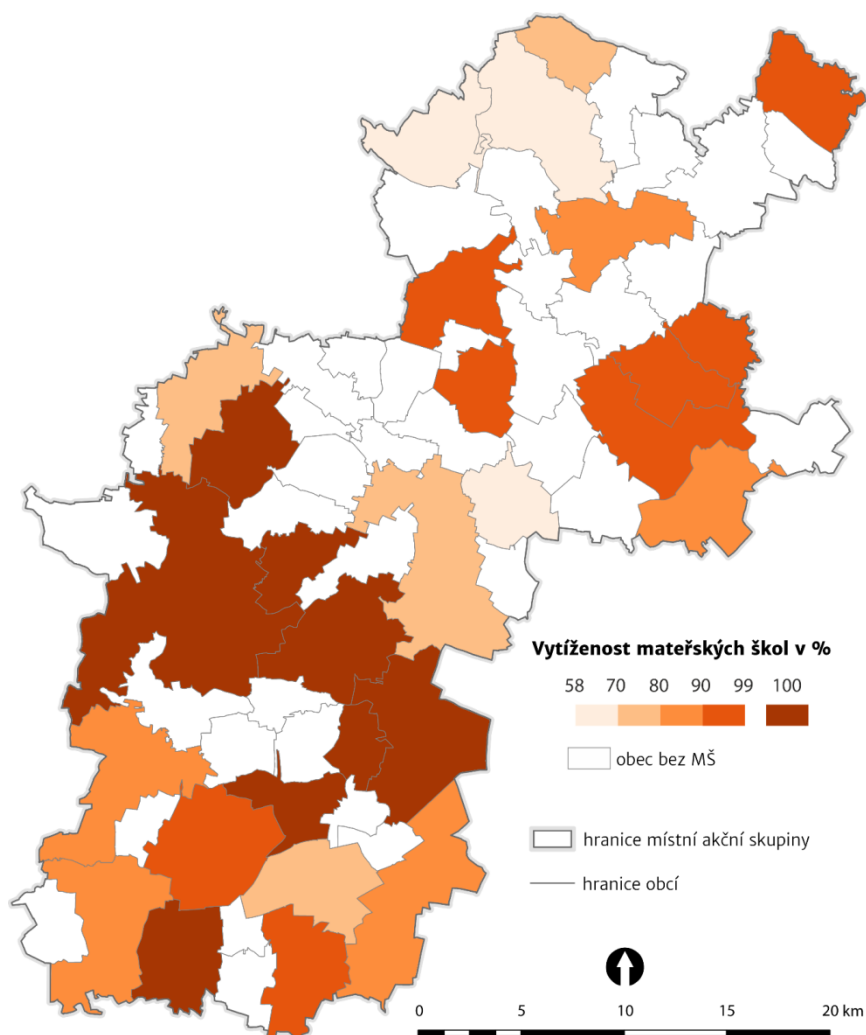
Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR – Počty dětí a žáků ve školách zřizovaných obcemi, vlastní zpracování

Kapacitu mateřských škol v území MAS Hradecký venkov lze označit za dostatečnou a stabilizovanou. Do budoucna lze předpokládat, že zvýšená poptávka po předškolním vzdělávání bude v budoucnu spíše lokální záležitostí spojenou jednak s možností nástupu dítěte do MŠ již ve dvou letech a se zajištěním povinné školní docházky před nástupem na ZŠ. Zvýšený zájem může být také v obcích ve vazbě na intenzivnější bytovou výstavbu. Mnohé obce organizují i dopravu dětí z okolních obcí. Některé obce zajišťují dopravu „svých“ dětí do MŠ v sousedních obcích.

Z hlediska investic je situace v území dobrá. V posledních letech byla řada budov mateřských škol za přispění dotací zmodernizována a školní zahrady byly vybaveny novými moderními dětskými herními prvky. Přesto však některé MŠ by uvítaly možnost investic do zajištění vybavení dle aktuálních standardů, zlepšení technického stavu učeben, modernizace sociálního a hygienického zázemí či zahrad.³

³ Zdroj dat Místní akční plány vzdělávání

Obrázek 11 Vytíženost MŠ zřizovaných obcemi ve školním roce 2019/2020 na území MAS Hradecký venkov

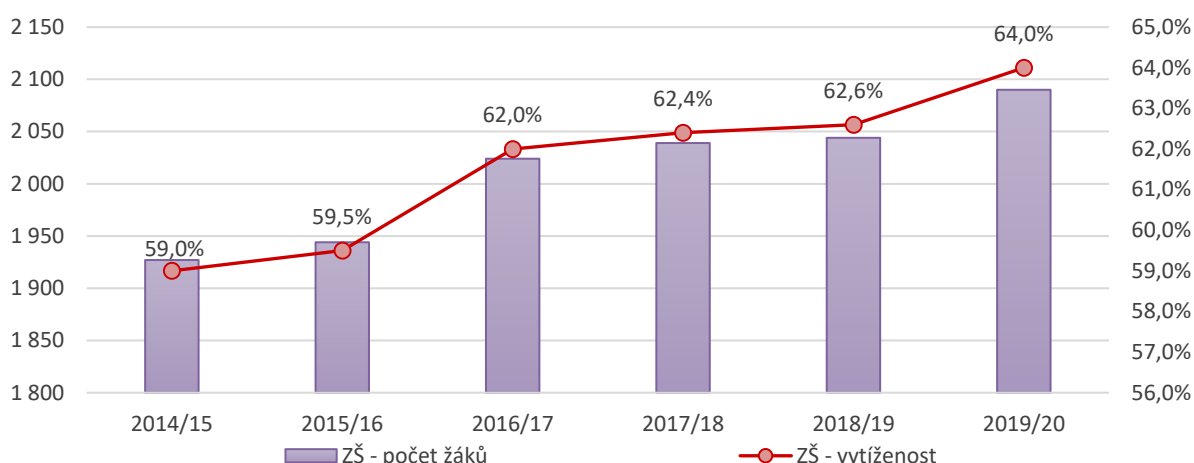
Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR – Počty dětí a žáků ve školách zřizovaných obcemi, vlastní výpočty

Základní školy

V území Hradecký venkov působilo v roce 2020 celkem 17 základních škol (ZŠ). V 11 obcích se nacházejí ZŠ s 1. stupněm se nacházejí v 11 obcích a v šesti obcích jsou ZŠ s 1. a 2. stupněm. Negativní trend poklesu počtu žáků ZŠ se zhruba před šesti lety zastavil a počet žáků opět mírně stoupá - *Graf 12*. Tento pozitivní vývoj se však v následujících letech postupně změní. Na základě demografického vývoje lze očekávat, že počet dětí nastupujících do prvních tříd se bude stabilizovat a postupem času začne mírně klesat, dočasně porostou počty žáků na druhém stupni.

Z výše uvedeného je zřejmé, že kapacitu základních škol v území lze označit za dostatečnou. V roce 2020 byla celková kapacita ZŠ v území (3 266 míst) využita na 64 %. Základní školy mají většinou dostatečnou kapacitu a jsou schopné reagovat na jisté výkyvy v počtech žáků v jednotlivých ročnících. Žádná z obcí nevykazovala v roce 2020 naplněnost 100 %. Pouze jedna obec měla vytiženou základní školu na více jak 90 % a 4 obce nad 80 %. Na druhou stranu celkem 5 základních škol (29,4 %) nedosahovalo nad 50 % vytíženosti - *Obrázek 12*.

Graf 12 Počet žáků a vytíženost ZŠ na území MAS Hradecký venkov zřizovaných obcemi v letech 2014–2019

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR – Počty dětí a žáků ve školách zřizovaných obcemi, vlastní zpracování

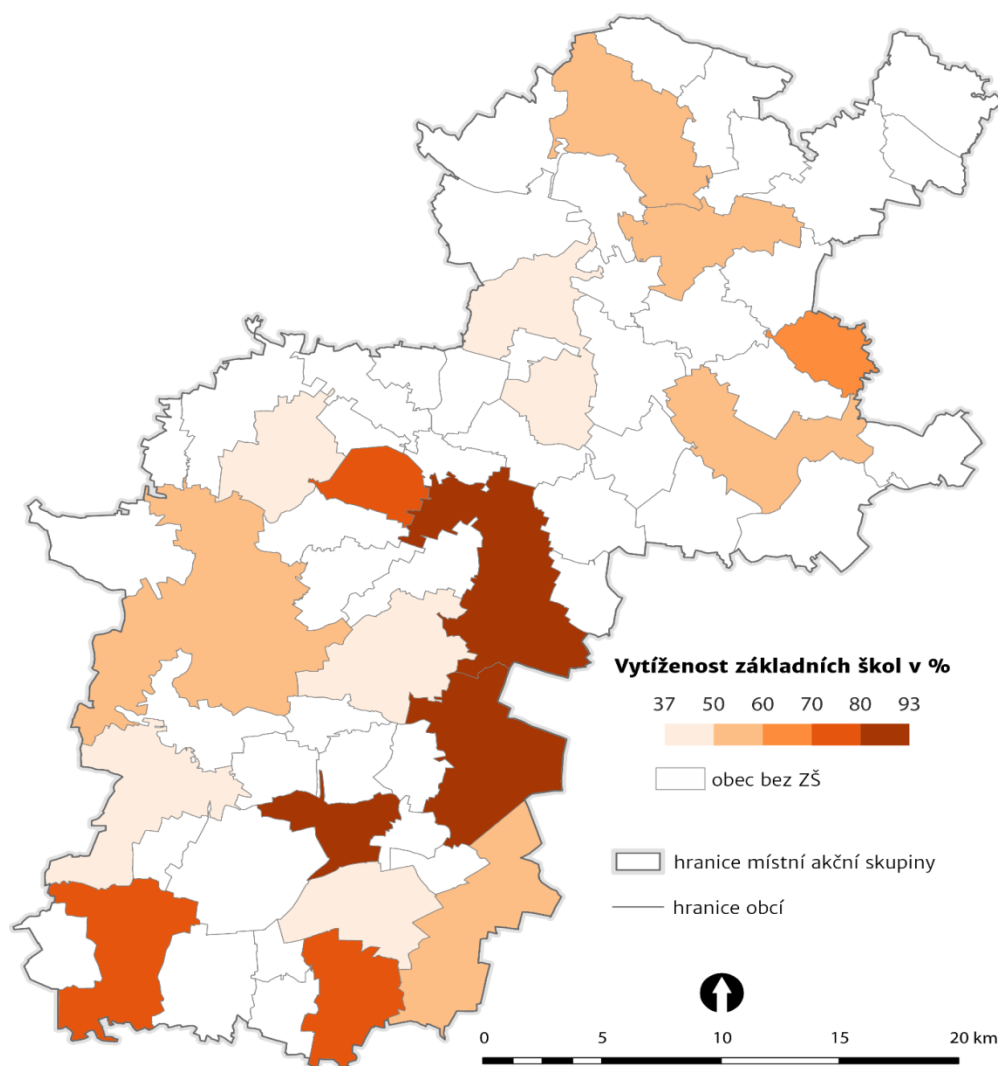
Přestože mnohé školy investovaly v minulých letech jak do modernizace budov, tak i do interiéru a vybavení, tak v území je stále výrazná poptávka po dalších investicích. Školy stále potřebují finanční prostředky pro zkvalitnění výuky směrem ke klíčovým kompetencím žáků např. prostory a vybavení pro výuku cizích jazyků, technických a řemeslných oborů, přírodních věd a nových digitálních technologií apod., ale i investice do zajištění bezbariérovosti, které zajistí všem rovný přístup ke vzdělání.

Jako nejvýznamnější překážky byly identifikovány nedostatečné a neodpovídající prostory pro výuku, nevhodné či žádné vybavení laboratoří, odborných učeben, dílen apod. Problémem je také nedostatek financí na úhradu vedení volitelných předmětů a kroužků. Tyto překážky jako nejvýznamnější shodně označily školy v celé ČR. Kromě investic do infrastruktury je potřeba zvyšovat také vlastní kvalitu vzdělávání na ZŠ. Je potřebné, aby školy disponovaly dostatečným množstvím vzdělávacích materiálů polytechnického charakteru a učitelé přírodních a technických oborů rozvíjeli své znalosti v oblasti polytechnického vzdělávání a využívali je aktivně ve výuce (kurzy dalšího vzdělávání, studium literatury aj.). V oblasti vzdělávání na základních školách stále chybí kvalitní systém kariérového poradenství.

Většina škol funguje ve venkovském prostoru Hradeckého venkova jako školy komunitní – tj. v odpoledních hodinách využívá prostory a vybavení škol široká veřejnost pro volnočasové a zájmové aktivity (univerzita třetího věku, sportovní aktivity v tělocvičnách či na venkovních hřištích, počítačové kurzy, kurzy keramiky, výtvarné kurzy apod.). Využívány jsou i mimoškolní dopolední zájmové aktivity pro děti. Od rodičů jsou požadavky na co nejširší nabídku těchto aktivit.

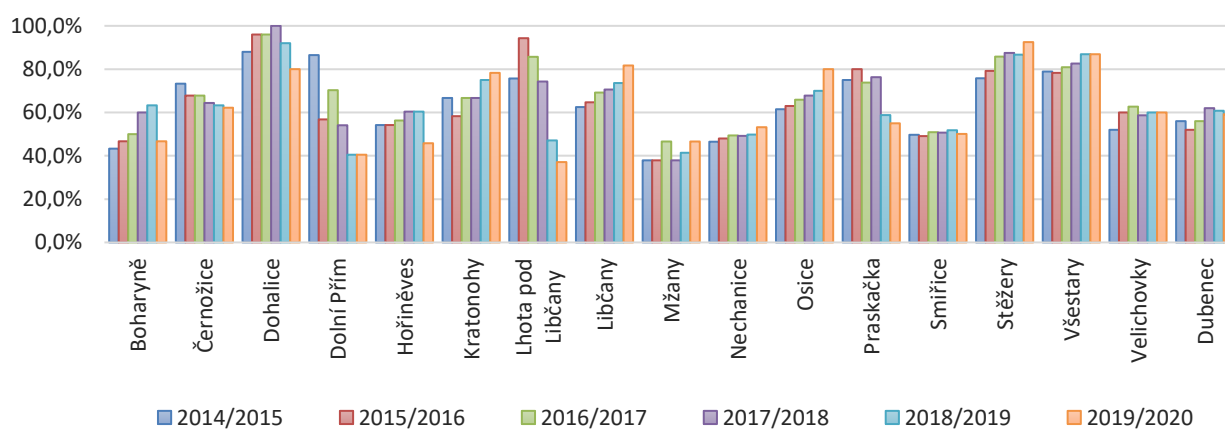
Jedinou Základní uměleckou školou v regionu Hradeckého venkova je ZUŠ ve Smičicích, která je zaměřená na výuku hudebních a výtvarných oborů. V Kulturním domu v Nechanicích provozuje odloučené pracoviště hudební výchovy ZUŠ Hořice.

Obrázek 12 Vytíženost ZŠ zřizovaných obcemi ve školním roce 2019/2020 v území MAS Hradecký venkov

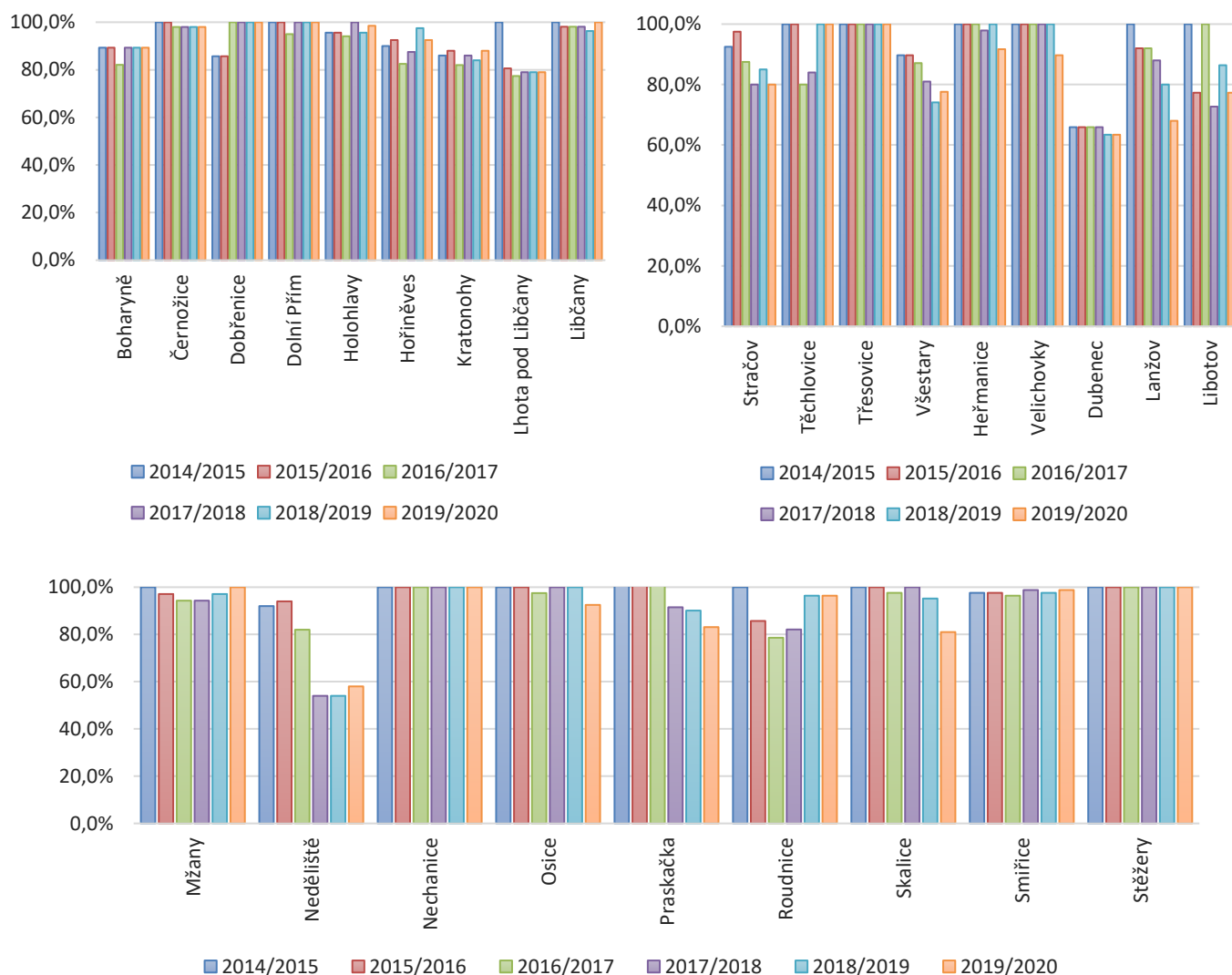
Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR –vlastní výpočty

Graf 13 Vytíženost základních škol v MAS Hradecký venkov v letech 2014–2020

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR – Počty dětí a žáků ve školách zřizovaných obcemi, vlastní zpracování

Graf 14 Vytíženost mateřských škol v MAS Hradecký venkov v letech 2014–2020

Zdroj dat: Ministerstvo financí ČR – Počty dětí a žáků ve školách zřizovaných obcemi, vlastní zpracování

Střední školství je v oblasti Hradeckého venkova zastoupeno pouze Střední školou potravinářskou ve Smiřicích, jejímž zřizovatelem je Královéhradecký kraj. Vyšší odborné a vysoké školství v regionu není zastoupeno. Do roku 2016 působila v území Obchodní akademie, Střední odborná škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Hradec Králové – pracoviště Stěžery – veřejnosprávní činnost a sociální činnost. V roce 2016 se škola přestěhovala do nové budovy a detašované pracoviště Stěžery zaniklo.

Sociální oblast, zdraví a bezpečnost

Zdravotní služby

Základní zdravotní péče v regionu je zajištěna sítí praktických lékařů, stomatologů, specialistů gynekologů a zařízení lékárenské péče. Specializovaná zdravotnická zařízení a služby jsou soustředěné do větších sídel v blízkém okolí regionu – Hradec Králové, Nový Bydžov, Hořice, Jaroměř, Dvůr Králové nad Labem. Problémem někdy bývá dostupnost zdravotnických zařízení hromadnými prostředky

veřejné dopravy, a to především pro starší občany. Tuto situaci se částečně daří zmírňovat prostřednictvím poskytování terénních zdravotních služeb, buď přímo specializovanými agenturami nebo místními praktickými lékaři. Lékařská péče je v regionu zajišťována soukromými lékaři, kteří mají ordinace pronajaté obvykle v obecních budovách. Rozvoj těchto služeb je zcela závislý a ekonomické aktivity lékařů. V některých obcích se potýkají s nezájmem lékařů o místní ordinace a jejich provoz je tak mnohdy omezen.

Na území MAS Hradecký venkov se nacházejí dvě zařízení poskytující následnou lůžkovou péči. Jedná se o detašované pracoviště psychiatrické kliniky Fakultní nemocnice Hradec Králové – Léčebna návykových nemocí v Nechanicích a o Lázň 1897, s.r.o. Velichovky, které jsou zaměřené na léčbu pohybového ústrojí.

Do roku 2024 by, dle „Střednědobého plánu sociálních služeb Královéhradeckého kraje 2018 až 2020“, mělo být vybudované zařízení hospicové péče v lokalitě Stěžery s kapacitou cca 15 lůžek (Lůžkový hospic).

Tabulka 6 Zdravotnická zařízení v regionu Hradeckého venkova

Obec/počet zařízení	Praktický lékař pro dospělé	Praktický lékař pro děti a mládež	Stomatolog	Lékař – specialista vč. gynekologa	Zařízení lékárenské péče	Ostatní
Černožice	1	-	1	-	1	1
Dobřenice	1	-	1	-	1	-
Dohalice	1	-	-	-	-	-
Dubenec	1	-	-	-	-	-
Hoříněves	1	-	1	-	-	-
Kratonohy	1	-	-	-	-	-
Lhota pod Libčany	1	-	1	-	-	-
Libčany	1	-	1	-	1	-
Mžany	1	-	-	-	-	1
Nechanice	1	1	1	1	1	1
Smiřice	2	1	2	4	1	5
Stěžery	1	-	1	2	1	-
Stračov	1	-	-	-	-	-
Třesovice	-	-	-	-	-	1
Velichovky	1	-	-	-	-	2
Všestary	1	1	1	-	1	0
Celkem	16	3	10	7	7	11

Zdroj: <https://nrpzs.uzis.cz>, 2020

Sociální služby

Na území MAS Hradecký venkov systematicky dlouhodobě komunitně plánují rozvoj sociálních a souvisejících služeb ve svém správním území a nejbližším okolí města Smiřice a Nechanice. V blízkém okolí, ale s vazbou na území Hradeckého venkova pak ještě města Hradec Králové, Chlumec nad Cidlinou, Nový Bydžov a Třebechovice pod Orebem. Města a obce z území MAS Hradecký venkov se v určité míře na tomto plánování podílejí a částečně některé sociální služby finančně podporují. Do plánování sociálních služeb pro seniory (výstavba domova pro seniory/domova s pečovatelskou službou, terénní pečovatelská a ošetrovatelská služba, dobrovolnictví apod.) se aktivně zapojují mikroregiony Nechanicko, Urbanická brázda a Obce památkové zóny 1866. Hlavní překážkou ve zřizování potřebných sociálních zařízení je nedostatek financí na jejich vybudování a následné problémy s financováním provozních nákladů. V současné době vzniká Komunitní sociální plán obcí mikroregionů Nechanicko a Urbanická brázda na období 2020 – 2022.

Na celém území jsou zastoupeny zejména terénní služby pro seniory a zdravotně postižené, dále základní poradenství a odborné sociální poradenství pro všechny cílové skupiny a terénní práce s mládeží a menšinami. Rezidenční služby zajišťuje 7 domovů důchodců (Černožice, Hradec Králové, Chlumec nad Cidlinou, Humburky, Kratonohy, Třebechovice pod Orebem a Nechanice), z nichž pouze 3 leží na území MAS a 4 domovy se zvláštním režimem (Černožice, Hradec Králové, Kratonohy a Nechanice) a z toho jsou 3 na území MAS.

Domov důchodců v Černožicích je příspěvkovou organizací Královéhradeckého kraje, která poskytuje pobytové služby domova pro seniory (16 lůžek) a domova se zvláštním režimem (86 lůžek) včetně pomoci s řešením nepříznivé sociální situace seniorů z Královéhradeckého kraje. V Nechanicích a Kratonohách jsou dále pak ještě provozovány soukromé sociální služby a residenční zařízení pro seniory (Soukromé senior centrum Nechanice s.r.o. a Krásný věk z.s. – Domov Libuše), jejichž klienty jsou senioři nejen z regionu Hradecký venkov. Domov Libuše v Kratonohách nabízí 7 lůžek (dle Registru poskytovatelů sociálních služeb v roce 2020; dále jen registru) v domově pro seniory a 14 lůžek (dle registru) v domově se zvláštním režimem (pro klienty od 50 let s duševním onemocněním) pro občany Královéhradeckého a Pardubického kraje a s prokázanou vazbou na tyto kraje. Senior centrum v Nechanicích je domov se zvláštním režimem s 55 lůžky (dle registru), který zajišťuje péči soběstačnějším i imobilním seniorům, ležícím seniorům plně odkázaným na pečovatelky a pacientům s různými formami stařeckých demencí včetně Alzheimerovy a dále nabízí krátkodobé pobyty na dobu určitou i pro seniory, kteří jsou jinak v péči svých blízkých. Do budoucna centrum plánuje rozšířit nabízené služby o dům s pečovatelskou službou a program teoretického zaškolování s praktickou přípravou v péči o seniory v domácím prostředí určený pro jejich rodiny a blízké.

Záměry vybudovat v regionu dům pro seniory s dalšími návaznými sociálními službami mají obce Sadová, Dobřenice, Lodín a Hořiněves, dlouhodobě tuto potřebu řeší obce Mikroregionu Urbanická brázda. Největší problém při vybudování nového zařízení pro seniory je získání financí na vybudování a vybavení tohoto zařízení.

Největšími poskytovateli sociálních služeb v regionu jsou Centrum sociální pomoci a služeb Hradec Králové, Oblastní Charita Hradec Králové, ŽIVOT 90 Hradec Králové, Pracoviště ošetrovatelské péče Hradec Králové, Středisko sociálních služeb Chlumec nad Cidlinou, Domácí péče Mavea Hradec Králové, Obecný zájem, o.s. Smiřice a Mgr. Daniela Votavová Nechanice.

Vedle služeb tzv. registrovaných působí na území ORP řada služeb bez registrace (mimo režim zákona č. 108/2006 Sb.), například mateřská centra a centra volného času (např. Nechanice, Kunčice, Lhota

pod Libčany, Praskačka), aktivizační služby pro seniory, dobrovolnické aktivity, služby s přesahem do oblasti zdravotnictví, dopravní služby pro osoby se zdravotním postižením, služby s přesahem do oblasti prevence kriminality a sociálního vyloučení se společensky prospěšným charakterem. Jejich komunitní aktivity přispívají k prevenci sociálního vyloučení znevýhodněných skupin obyvatelstva. Tyto služby ovšem nenahrazují profesionální a odborné sociální služby. Na provozování i rozvoj těchto stávajících zařízení a služeb přispívají města a obce.

Na území MAS Hradecký venkov jsou lokální aktéři v oblasti neziskového sektoru, kteří částečně řeší problematiku sociálního začleňování ve venkovských oblastech. Jejich aktivity jsou zaměřeny na odborné sociální poradenství, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, sociálně terapeutické dílny apod. Materiální a finanční zabezpečení těchto služeb z velké části poskytují obce a města.

Venkovské obce v rámci svých samosprávných činností zajišťují i další služby pro obyvatelstvo, které mají charakter neoficiálních sociálních služeb. Jedná se především o poradenství pro různé cílové skupiny na základě znalosti místních poměrů a potřeb v dané obci. V rámci projednávání analýzy a sestavení akčního plánu při zpracování projektu Meziobecní spolupráce zástupci obcí schválili záměr podporovat na úrovni mikroregionů poskytování vybraných sociálních služeb v souladu se zákonem č. 108/2006 Sb. s cílem sociálního začlenění a prevence sociálního vyloučení cílových skupin.

V Nechanicích se také nachází Dětský domov rodinného typu, který je zařízením pro výkon ústavní výchovy dětí a mládeže s normálním tělesným a duševním vývojem, případně s lehčím stupněm mentální retardace a také s nejrůznějšími poruchami učení. Děti a mládež zde žijí ve věkovém rozmezí od 3 do 18 let, případně do ukončení přípravy na povolání. Kapacita domova je 48 dětí, což ho řadí mezi největší zařízení tohoto typu v ČR. MAS Hradecký venkov dlouhodobě spolupracuje s Dětským domovem v Nechanicích a pomáhá těmto znevýhodněným dětem začlenit se do běžného života. V regionu ovšem zcela chybí vhodné sociální byty a následné sociální služby, které by mládeži opouštějící ústavní péči pomohly zcela se začlenit do společnosti. Pro jejich úplnou inkluzi je důležité jednak, aby měli vhodné podmínky (byty, materiální pomoc, poradenské služby) a jednak to, že zůstanou v komunitě nebo jejím blízkém okolí, kde vyrůstaly, chodily do školy a navázaly sociální vztahy.

Ve stávajícím programovém období byl realizován z OPZ projekt „O krok napřed“, který podpořil integraci mladých lidí žijících v Dětském domově Nechanice, a to prostřednictvím podpůrných a vzdělávacích aktivit pro start do samostatného života (odchod z ústavní péče a osamostatnění se v oblasti zaměstnání).

Závěry a doporučení pro oblast sociálních služeb byly schváleny v rámci zpracovaných strategických dokumentů vzniklých v průběhu let 2014 a 2015. Jedná se o Strategii území správního obvodu ORP Hradec Králové v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu období 2015–2024 a Strategii spolupráce obcí MAS Hradecký venkov.

- Rozvíjet komunitní plánování sociálních a souvisejících služeb. Propojit veškeré aktivity regionálních aktérů a zkoordinovat je s krajskou koncepcí v oblasti sociální péče.
- Zabezpečit v regionu dostatečnou kapacitu podporovaného bydlení pro seniory a zdravotně i jinak znevýhodněné skupiny obyvatel a terénních sociálních služeb, a to vše dle skutečných potřeb obyvatel v regionu (chybí místa pro seniory v DD či DPS – např. i pro náhlé případy, denní stacionář pro seniory a handicapované, nedostatečná kapacita okamžité poptávky pečovatelské péče).

- Podporovat a rozvíjet sociální péči ve spolupráci se všemi dotčenými subjekty a za pomoci místních komunit.
- Vytvořit poradenská místa ve venkovském regionu, která by obyvatelům poskytovala informační a poradenský servis především v oblastech: sociální služby, terénní zdravotní a sociální služby a informace o potřebách regionálního trhu práce, sociálně-aktivizační a sanační služby. (nedostatečná informovanost a orientace v sociálních službách, pomoci či dávkách ze strany příjemce služeb)

Sociálně vyloučené lokality a komunity

Dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v České republice z května 2015 byly v regionu Hradecký venkov identifikovány dvě sociálně vyloučené lokality, a to ve městě Smiřice a v obci Dohalice.

Ve Smiřicích je za sociálně vyloučenou lokalitu popsána lokalita Na Zderazi, která se nachází na konci města a prochází jí železniční trať. Lokalita je díky umístění na konci města v oblasti výrobních areálů prostorově vyloučena. Jedná se o cca 4 dvojdomky po jedné straně silnice a jednu dlouhou přízemní budovu na straně protější. Počet obyvatel je odhadován na 40–50, jedná se o Romy. Podíl osob mladších 15 let je odhadován na více jak polovinu z celkového počtu. Značná část obyvatel této lokality zde nemá trvalé bydliště, osoby zde žijící se často střídají, migrují v rámci kraje po podobných ubytovacích zařízeních. Domy a pozemky této lokality jsou ve vlastnictví soukromé osoby. Stav domů je špatný, ze strany vlastníka a pronajímatele ubytovacích jednotek je objekt neudržovaný. Nájemníci ve většině případů nájem platí, počet soudních vystěhování dlužníků za poslední dobu je minimální.

V obci Dohalice se jedná o dvoupatrový cihlový dům obklopený dřevěnými kolnami a dalším malým domečkem. Uvnitř je 6 jednopokojových bytů. Lokalita existuje dlouhodobě, vznikla v době, kdy zde fungoval Cukrovar. Romové zde byli původně zaměstnaní. V současné době zde žije cca 30 Romů, z nichž většina má základní vzdělání a téměř všichni jsou nezaměstnaní. Většina obyvatel této lokality je závislá na sociálních dávkách. Několik málo osob trvale pracuje. Někteří příležitostně pracují „načerno“ (výkopové práce apod.). Rozšířený je zde také sběr barevných kovů. Aktivitu terénních programů v těchto lokalitách zajišťuje nezisková společnost ROMODROM.

Pro zlepšení stavu v obou lokalitách je nutné podporovat terénní programy zaměřené na podporu a začleňování sociálně slabších skupin a romské komunity. Dále je vhodné podporovat aktivity obcí při zaměstnávání obyvatel z těchto skupin na veřejně prospěšné práce v rámci aktivní politiky zaměstnanosti, kterou realizují úřady práce.

Při zpracovávání „Strategie území správního obvodu ORP Hradec Králové v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu období 2015 až 2024“, kdy byla provedena podrobná analýza existujících sociálních služeb v oblasti sociální, vyplynuly tyto potřeby.

V obcích v posledních letech přibývají osoby ohrožené sociálním vyloučením, a proto je nutné zajistit pro ně co nejdostupnější služby sociální prevence. Cílem těchto služeb by mělo být pomoci cílovým skupinám plně se zapojit do ekonomického, sociálního a kulturního života místní komunity, zejména pak umožnit jejich vstup či návrat na trh práce, udržení se na trhu práce nebo přístup ke službám, které návrat na trh práce umožňují.

Podporovány by měly být především aktivity zaměřené na zefektivňování práce sociálních služeb – posilování zaměření na ohrožené skupiny, posilování spolupráce s dalšími partnery – orgány sociálně

právní ochrany dětí, zaměstnavateli, návaznými službami apod. Výběr sociálních služeb a jejich cílových skupin by měl být v souladu s potřebami regionu, které jsou mimo jiné obsaženy v Plánu rozvoje sociálních služeb Královéhradeckého kraje.

Pro zajištění a rozvoj komunitní sociální práce ve venkovském území je vhodné podporovat vznik a rozvoj komunitních center jako prostředků sociálního začleňování nebo prevence sociálního vyloučení. V těchto centech by byly poskytovány především služby přispívající k sociálnímu začleňování, které by zajišťovala osoba s odbornou způsobilostí sociálního pracovníka, popř. dalšími odbornými pracovníky dle druhu poskytovaných aktivit.

Některé potřeby byly ve stávajícím programovém období již částečně naplněny. Z OPZ byl například realizován projekt „Podpora komunitní práce v Hněvčevsi“, který zvýšil nabídku a dostupnost aktivit a služeb včetně sociálního a odborného poradenství při řešení nepříznivých sociálních situací, a dále potom projekt „Komunitní sociální práce na venkově“ zaměřený na podporu osob vyloučených a sociálním vyloučením ohrožených a zavedení systematické komunitní sociální práce v malých obcích s ohledem na znalost místních poměrů. Na podzim 2020 pak byla zahájena realizace dalších dvou projektů financovaných z evropských dotací. Jedná se o projekt „Komunitní práce v obci Hoříněves“ financovaný také z OPZ, jehož cílem je podpora komunitního života, mezigeneračního setkávání, zajištění odborného sociálního poradenství a vytvoření funkčního komunitního centra v obci Hoříněves, které bude v budoucnu spolupracovat s TJ Sokol Hoříněves, Obecní knihovnou Hoříněves a ZŠ a MŠ Hoříněves. Druhým projektem zahájeným na podzim 2020 je projekt z IROP – „Komunitní centrum Hněvčevs“, který vytvoří prostory pro konání volnočasových, zájmových, vzdělávacích a dalších komunitních aktivit občanů obce Hněvčevs a jejího okolí.

Bezpečnost

Schopnost adekvátní reakce na mimořádné události včetně jejich eliminace se v posledních letech stává jednou ze základních podmínek rozvoje konkurenceschopnosti. Cílem těchto aktivit je ochrana života a zdraví osob, majetku a hospodářských aktivit. S ohledem na prognózy i současné projevy změn v klimatu a také s ohledem na rozvoj průmyslové infrastruktury regionů a obchodu půjde především o mimořádné události z důvodu klimatických změn (jako jsou zejména sucha, silné sněhové přívaly, silné námrazy, větrné orkány a smršťe) a činnosti člověka, zejména havárie spojené s úniky nebezpečných látek do životního prostředí.

Páteří pro zajištění připravenosti a adekvátní reakce na mimořádné události je v ČR integrovaný záchranný systém a zvláště jeho základní složky, jejichž poslání je definováno v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, v platném znění. Integrovaným záchranným systémem (IZS) se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. IZS na území Hradeckého venkova je tvořen základními a ostatními složkami na úrovni Královéhradeckého kraje. IZS je součástí civilní ochrany, kam také patří činnosti na ochranu obyvatelstva jako je zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití včetně tzv. humanitární pomoci.

Na úkolech ochrany obyvatelstva se rovněž významně podílí obce, které k těmto úkolům zřizují jednotky požární ochrany (JPO). Na území Hradeckého venkova je 1 JPO2 ve městě Nechanice, 10 JPO3 v obcích Černožice, Dubenec, Hoříněves, Lhota pod Libčany, Ločenice, Mžany, Osice, Smiřice, Sovětice, Velichovky a 48 JPO5.

Kultura, sport a volný čas

Kultura

V obcích Hradeckého venkova se nachází několik kulturních domů a středisek. Jejich charakter je velmi různý – většinou se jedná o sály v kulturních domech, bývalých hostincích či v upravených prostorách obecních úřadů. Jsou využívány pro pořádání setkání, divadelní a kulturní vystoupení, plesů a tanečních zábav. Největší s pravidelným využíváním je Kulturní středisko Dvorana ve Smiřicích a Kulturní dům v Nechanicích. Ve Smiřicích se nachází Dům dětí a mládeže Smiřice. Promítací sály, které dříve byly chloubou každé větší obce, jsou již dávno minulostí. Divadelní nabídka je v regionu omezená. Stálý divadelní soubor zde nepůsobí. V několika obcích jsou ochotnické divadelní spolky. Zázemí pro hostování divadel je ve Smiřicích a v Kulturním domě v Nechanicích. K těmto účelům jsou využívány též venkovské hospodské sály. Bezespornou raritou je obnovený provoz lesního divadla Chlum, kde se během letních měsíců nabízí návštěvníkům nejen divadelní vyžití, ale i možnost shlédnout různé hudební vystoupení.

Ve venkovských obcích regionu Hradecký venkov je dlouhodobě aktivní řada zájmových spolků, klubů, sdružení a neziskových organizací. Spolková činnost je na vysoké úrovni, přispívá k upevňování vazeb mezi obyvateli. V mnoha případech jsou tyto aktivity zaměřeny na obnovování a udržování lidových tradic a starých zvyků. Tyto neziskové organizace kromě své zájmové činnosti obvykle v obcích pořádají nebo se alespoň částečně podílejí na organizaci kulturních a společenských akcí. Obce tyto aktivity podporují částečně finančně a obvykle poskytují materiální zázemí a vybavení.

Vybrané tradiční společenské akce regionálního významu dle obcí

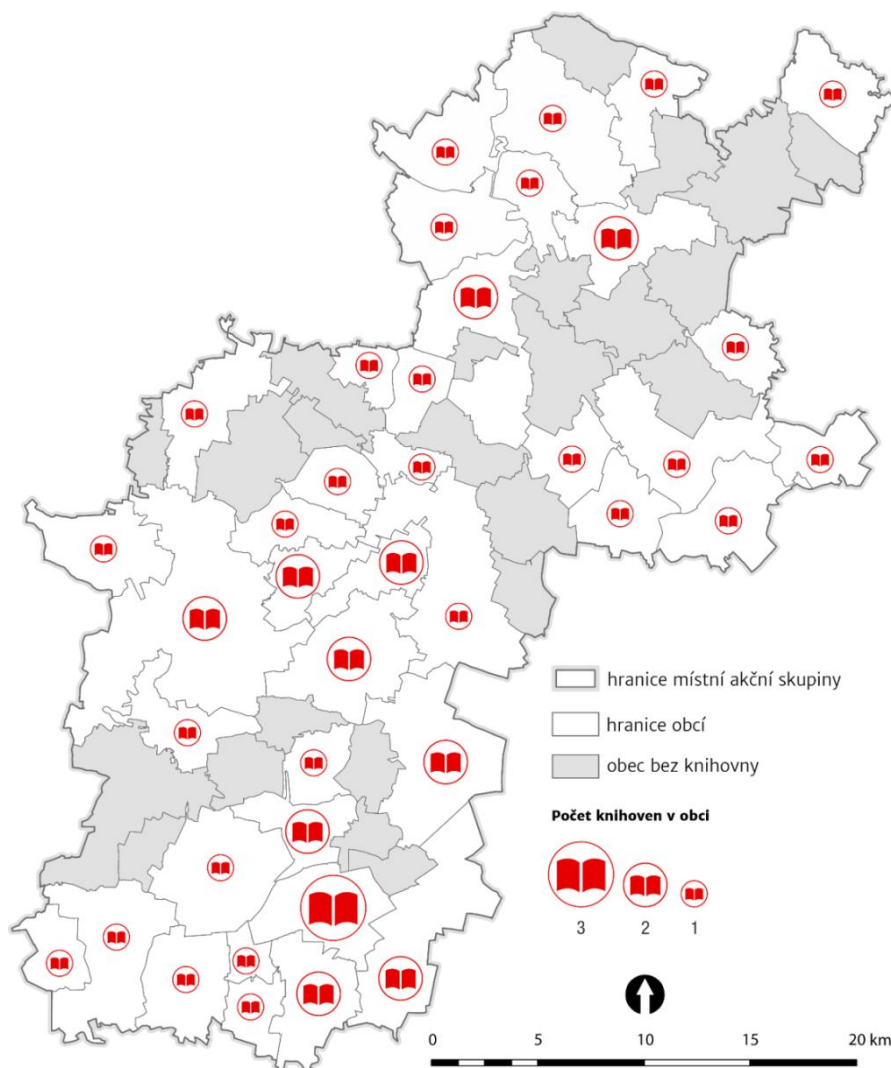
- Hoříněves: akce v Hankově domě, Vítání Martina, Velikonoční jarmark
- Hrádek: festivaly a akce na zámku Hrádek u Nechanic
- Libčany: Česenský Libčany – festival dechových hudeb, Staročeské máje, pouť
- Mžany: Zemědělský den
- Nechanice: Noc kostelů
- Smiřice: Smiřické svátky hudby, Smiřický hrnec
- Velichovky: Mise Velichovky – oslavy osvobození republiky

Aktivních spolků je v regionu více než 120, ne všechny jsou registrovány jako samostatný právní subjekt, většina z nich působí na dobrovolnické bázi a bez vytváření struktur. Téměř v každé obci vyvíjejí svou činnost dobrovolní hasiči, tělovýchovné jednoty, kluby žen, myslivci, kluby seniorů, chovatelské a zahrádkářské spolky. Činnost spolků je v převážné většině zaměřena na dospělé skupiny obyvatel. Zájmová činnost pro děti je zpravidla realizována ve spolupráci se základními školami, ale je požadavek na její rozšíření i mimo prostory školy, v průběhu celého týdne a přímo do místa trvalého bydliště dětí. V regionu jsou prostory obvykle ve vlastnictví obcí, které je možné na tyto účely využívat. V uplynulých letech bylo za pomoci dotačních prostředků v regionu vybudováno či zmodernizováno několik víceúčelových zařízení, ve kterých je možné tyto aktivity pro venkovské obyvatelstvo provozovat. V regionu je nedostatek kvalifikovaných a ochotných lektorů či vedoucích, kteří by se této činnosti věnovali. Avšak tento problém je pozorován po celém kraji.

V regionu se nachází přibližně 50 knihoven nebo jejich poboček (viz mapa). Většina z nich umožňuje občanům bezplatný přístup k internetu. Knihovny plní v obcích komunitní funkci a jsou zároveň

centrem kulturního života – zejména seniorů a dětí, i když se výpůjční činnost v malých obcích redukovala na jedno či dvě odpoledne v týdnu. Zřizovateli kulturních středisek a knihoven jsou obce, které také nesou náklady spojené s jejich provozem. Obec Lubno a Stěžery pilotně na území odstartovali tzv. knihobudky, prostřednictvím nichž lze sdílet publikace veřejnosti (lze si zde vypůjčit knihu výměnou za jinou). Fungují svým komunitním životem na bázi vkládání darovaných knih obci, spravovateli budky či od samotné veřejnosti. I zde se převážně obecní knihovny přesouvají na internetové stránky a on-line vyjednání půjčování či otevření.

Obrázek 13 Knihovny v obcích MAS Hradecký venkov k 30. 9. 2020

Zdroj dat: EVIDENCE KNIHOVEN, adresář knihoven evidovaných Ministerstvem kultury a související informace (www.mkcr.cz)

Sport a volný čas

Sportovní zařízení na území Hradeckého venkova jsou postupně modernizována a rozšířena, a to prostřednictvím řady projektů realizovaných z různých dotačních programů. V současné době má každá obec v regionu alespoň jedno moderní dětské hřiště. Ve většině obcí jsou venkovní víceúčelová hřiště se zázemím (kabiny, sociální zařízení, občerstvení) pro provozování sportovních aktivit místních obyvatel. Ve všech obcích, kde je úplná základní škola, jsou venkovní víceúčelové sportovní plochy

obvykle s umělým povrchem. V několika místech v regionu jsou posilovny a víceúčelová sportovní relaxační centra, která získávají oblibu především mezi mladými obyvateli regionu.

V regionu chybí větší kryté plochy pro sportování v zimním období, pro tyto účely jsou intenzivně využívány modernizované tělocvičny základních škol a nafukovací hala ve Stěžerech. Celoročně je využíván krytý bazén ve Všeštarech, ve kterém jsou dostupné i masérské služby, sauna a rehabilitace. Na kryté tenisové kurty, zimní stadióny a větší plavecké bazény dojíždějí obyvatelé do okolních měst.

Z významnějších sportovních rekreačních zařízení v území je třeba jmenovat koupaliště Lodín, sportovní rekreační areál Lanžov, rekreační zařízení Velký Vřešřov, krytý bazén ve Všeštarech. Tato zařízení slouží jak potřebám místních obyvatel, tak turistů. Další zařízení – Golf Hrádek, K-Triumf Velichovky a areál Nová Amerika v Zaloňově slouží převážně klientele přijíždějící, místními obyvateli jsou využívána minimálně.

Cestovní ruch a památky

Území Hradeckého venkova nepatří mezi nejvíce vyhledávané turistické regiony v rámci ČR, ale svými podmínkami a různorodými atraktivitami nabízí širokou škálu atraktivní trávení dovolené a volného času. Cestovní ruch v regionu tvoří nemalou část ekonomické základny a podmínky resp. infrastruktura pro cestovní ruch jsou soustavně rozvíjeny. Region je typický především pro jednodenní a krátkodobé pobyty. Nabízí řadu značených turistických tras, naučných stezek, mnoho cyklotras a cyklostezek. Region se rovněž zaměřuje na rozvoj „příměstské“ (jednodenní výlety z velkých měst) a „průjezdni“ (ve smyslu krátkodobých zastavení na cestách do vyhledávaných lokalit např. Krkonoš či Orlických hor) turistiky a rovněž na rozvoj venkovské a agroturistiky, případně ekoturistiky. Přestože se kvalita infrastruktury cestovního ruchu v posledních letech výrazně zlepšila, stále chybí pro další rozvoj cestovního ruchu za využití stávajících místních kulturních a přírodních zajímavostí nutné rozsáhlé investice zvyšující kvalitu poskytovaných služeb. Infrastruktura cestovního ruchu je stále nedostatečná.

Významným cílem cestovního ruchu je mnoha desítek let lázeňská obec Velichovky. Zdejší lázeňský areál se věnoval léčbě především pohybového ústrojí. Od poloviny roku 2013 jsou lázeňské domy v rukou soukromého vlastníka, který zde provozuje lázeňské a wellness pobyty.

Dle Strategie rozvoje cestovního ruchu v turistické oblasti Hradecko pro období 2018–2023, se MAS Hradecký venkov nachází ve 3 turistických regionech Královéhradeckého kraje. Z velké části v turistickém regionu Hradecko, dále v turistických regionech Kladské pomezí a Podkrkonoší. Mezi nejvyhledávanější turistické cíle a atraktivity v regionu Hradeckého venkova patří:

- Zámek Hrádek u Nechanic
- Bojiště a muzeum Prusko-rakouské války 1866 u Všeštar - Chlum
- Archeopark Všeštarý
- Zámek a Kaple Zjevení Páně ve Smiřicích
- Cyklostezka Hradec Králové – Kuks
- Zoopark Stěžery

V regionu Hradecký venkov je řada dalších kulturních a turisticky atraktivních objektů regionálního významu. Patří mezi ně kostely a další církevní objekty v obcích, bývalé záměčky v obcích (dnes většinou využity pro jiné účely – např. obecní úřad Dolní Přím, zámček v Hořiněvsi, Dobřenicích nebo ve Stěžerách), kostely, kapličky, kříže, sochy a další prvky drobné architektury. Některé obce se mohou pyšnit starými roubenými chalupami. Drobnější stavby jako jsou boží muka, křížky, kapličky, mezní kříže apod. nalezneme téměř v každé obci. Nespornou výhodou je i příjemné venkovské prostředí nabízející relativně kvalitní životní prostředí, což zvyšuje turistickou přitažlivost regionu. Z regionu Hradecký venkov pochází nebo zde má své rodové kořeny řada významných osobností. Mezi nejvýznamnější patřil např. Václav Hanka, jehož rodný dům a muzeum je v obci Hořiněves či František Škroup, který se narodil v Osicích.

Přitažlivost území Hradeckého venkova není dána jenom kulturními atraktivitami, ale díky přírodním podmínkám, relativně čistému životnímu prostředí a absenci velkého průmyslového znečištění, i mnohými sportovně-rekreačními možnostmi. Mezi nejvyhledávanější sportovně-rekreační cíle patří:

- Koupaliště a autokemp Lodín (ubytovací kapacita 60 osob, 15 chat)
- Koupaliště a autokemp Lanžov (ubytovací kapacita 70 osob, 11 chat)
- Koupaliště a autokemp Velký Vřeštov
- Golfový areál na zámku Hrádek u Nechanic
- Golfový areál Nová Amerika u Zaloňova (hotel)
- Krytý bazén ve Všeštarech
- K-Triumf ve Velichovkách - tenisové kurty, bazén, sauna, restaurace (hotel)
- Jezdecké kluby - Boharyně, Dolní Přím, Puchlovice, Tůně, Dobřenice
- Cyklostezka Hradec Králové – Kuks
- Písníky především v jižní části území

Severozápadní část regionu se stala dějištěm rozhodující bitvy prusko-rakouské války v roce 1866. Některými svědky krvavých bojů jsou vojenské hřbitovy, řada hrobů označených pomníky roztroušených v regionu, cyklistické a naučné stezky vedoucí územím bojiště. Hrady a tvrze se na území Hradeckého venkova nacházejí pouze v podobě zřícenin a torz, případně značně přestavěné k jiným účelům: tvrz Dohalice (sýpka), Habřina, Hořenice, Libčany, Nechanice, Obědovice, Velký Vřeštov.

Významné jsou také technické památky, mezi kterými lze v regionu vyzdvihnout především: vodní mlýn v Boharyni z roku 1569, který je v současné době ve vlastnictví obce Boharyně a je ve zchátralém stavu a bez využití. V roce 2003 byl mlýn prohlášen za kulturní památku. Další vodní mlýn je v Popovicích, jehož vnitřní mlýnské vybavení se nedochovalo. V sousedství je památný dub, nejstarší dub na Královéhradecku.

Z dalších objektů je na seznamu památek území Hradeckého venkova několik zemědělských dvorů, venkovských usedlostí, hostinců, far či samostatných domů určených pro bydlení (měšťanské – Nechanice, Velký Vřeštov, vesnické domy). Kuriozitami v regionu Hradeckého venkova jsou pránýř ve Velkém Vřeštvě a polní opevnění postavení děl z roku 1866 v Sadové.

Tabulka 7 Přehled chráněných objektů a území

Typ atraktivity	Počet	Umístění v území
Národní kulturní památky	3	Zámek Hrádek u Nechanic, Kaple Zjevení Páně ve Smiřicích a Oltářní obraz Klanění tří králů
Kulturní památky	cca 160	území všech mikroregionů
Krajinná památková zóna	1	Území dějiště bojů Prusko-rakouské války v okolí Všeštar a Máslojed
Vesnické památkové zóny	1	Chotěborky

Zdroj: Národní památkový ústav, www.kr-kralovehradecky.cz, vlastní šetření 2020

Na území regionu MAS se nachází síť cyklotras, které jsou zahrnuty v systému značení Klubu českých turistů. Na území regionu se také nacházejí stále více populární naučné cyklotrasy, kde je kromě aktivního volnočasového využití pro návštěvníky kladen důraz také na edukativní aspekt. Jedná se například o naučnou cyklotrasu Ústup Rakouské armády, zaměřenou na bitevní události v roce 1866, nebo Archeocyklotrasu, která mapuje významné archeologické lokality a je navázána na Archeopark ve Všeštarech.

Síť ubytovacích kapacit velmi významně ovlivňuje rozvoj cestovního ruchu v oblasti. Největší výběr ubytovacích kapacit se nachází v krajském městě Hradec Králové, které nepatří do území MAS, ale je v těsné blízkosti regionu a je možné zde využít ubytování vyššího standardu ve formě tří a čtyřhvězdičkových hotelů. V regionu i v menších městech MAS lze nalézt spíše penziony, ubytovny, kempy nebo kapacity orientované na rodinnou rekreaci (ubytování v soukromí). Bohužel, oblast díky svému geografickému reliéfu celkově patří do kategorie jednodenních tematicky zaměřených aktivit či výletů (kulturní, sportovní, společenské akce) bez potřeby přenocování. Hotely v krajském městě jsou využívány především pro kongresovou či incentivní turistiku a je možné využít potenciál na území MAS k fakultativním výletům v rámci těchto akcí. Možností, jak udržet běžného návštěvníka v regionu i s přenocováním je tvorba produktů s ubytováním a možností hvězdicových výletů do okolí.

V regionu lze v omezené míře nalézt i stravovací zařízení. Všeobecně však nutno konstatovat, že návštěvníci využívají nejvíce nabídek rychlého občerstvení, nebo nabídek občerstvení na kulturních či sportovních akcích. I na cyklistických stezkách lze najít občerstvení ve venkovských hospůdkách či kioscích.

Dopravní a technická infrastruktura

Dopravní infrastruktura

Území MAS Hradecký venkov vykazuje vysokou hustotu silniční sítě (108,2 km silnic na 100 km²) ve srovnání s ČR (70,7), Královéhradeckým krajem (78,8) i okresem Hradec Králové (90,9). Sídelní struktura odpovídá struktura komunikací v území. Celková délka silniční sítě na území MAS Hradecký venkov činí v roce 2020 cca 445 km. Největší podíl z celkové délky zdejší silniční sítě zaujímají silnice III. třídy (67 %, délka 300 km) a místní komunikace (26 %, délka 117 km).

Na území MAS Hradecký venkov je naplánována dostavba necelých 13 km dálnice D35 (čeká se na stavební povolení), a téměř 17 km dálnice D11 včetně 13kilometrového úseku Hradec Králové – Smiřice – Jaroměř, který je v současnosti v realizaci s plánovaným termínem zprovoznění v letech 2021–2022.

Dalších 3,5 km v úseku Jaroměř – Kuks se nachází ve fázi plánování. Dálnice D11, která na území MAS Hradecký venkov dosahuje délky 14,7 km, je součástí evropské hlavní sítě TEN-T Core Network, jež tvoří nejdůležitější transevropské tahy spojující nejvýznamnější evropské aglomerace a průmyslové oblasti. Dálnice D35, která na území MAS Hradecký venkov zasahuje pouze okrajově, spadá do tzv. globální sítě TEN-T Comprehensive Network, jejímž účelem je propojení všech evropských regionů úrovně NUTS II. Úseky silnic I. třídy, které nyní supluje dálnice D11 a D35, tvoří neoficiální TEN-T Core a Comprehensive síť. Chybějící úseky D11 a D35 jsou závažným nedostatkem z hlediska kompletnosti této sítě. Území aglomerace kromě páteřních evropských silnic TEN-T protínají i dvě mezinárodní silnice E67 z Prahy do Helsinek (dálnice D11 a silnice I/11 a I/33) a E442 z Karlových Varů do Žiliny (silnice I/35).

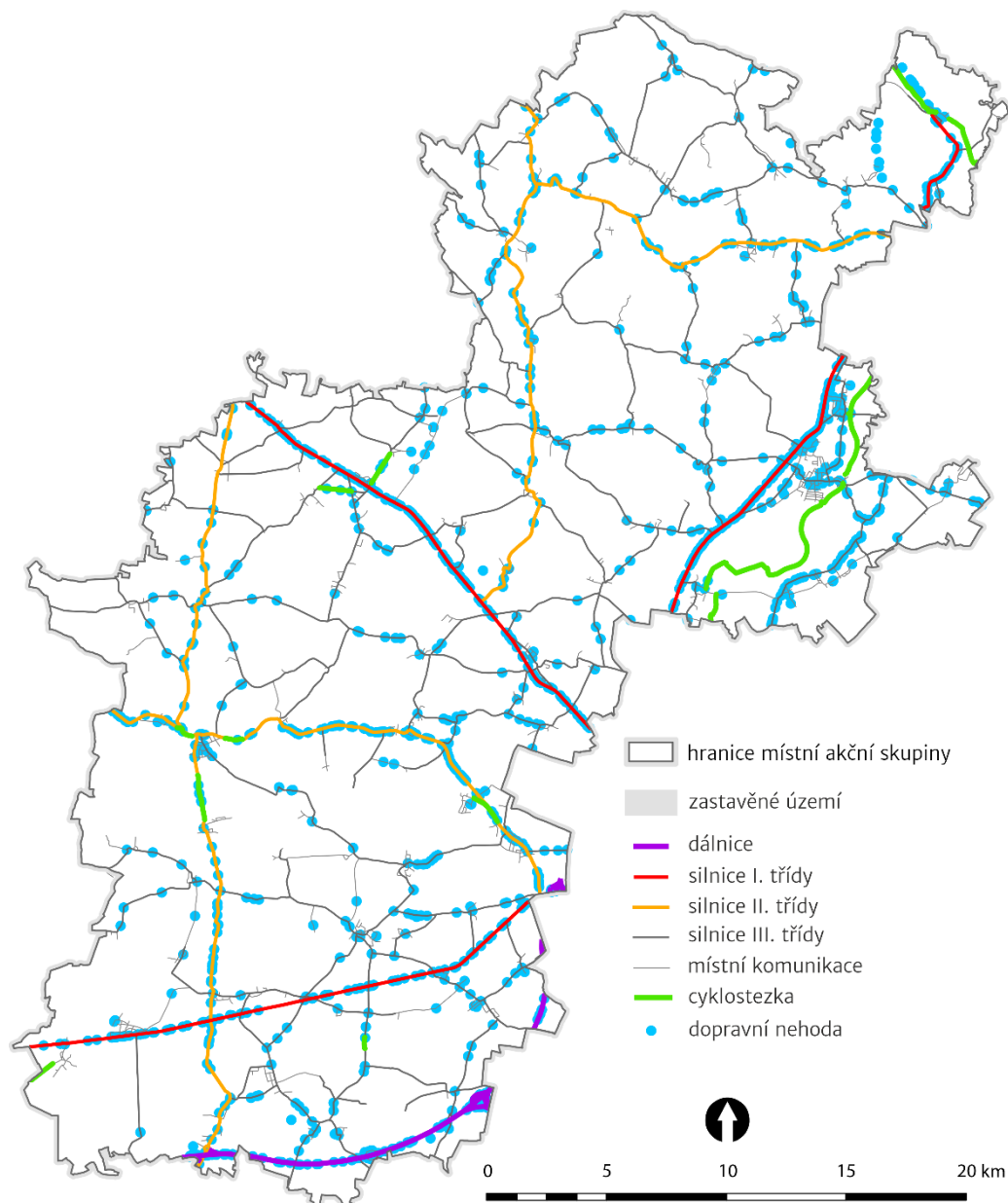
Významnými silničními tepnami na území MAS Hradecký venkov jsou silnice I. třídy I/33 (Hradec Králové – Jaroměř – Náchod – Polsko), I/35 (Liberec – Mohelnice) a silnice I/37 (Jaroměř – Trutnov – Krkonoše). Silnice I. třídy doplňuje zejména síť silnic II. třídy II/611 (bývalá silnice I/11), II/323, II/324, II/325 a II/285. Kromě silnic II/611 a II/285 jsou tyto silnice II. třídy zařazené do prioritní regionální silniční sítě IROP. Na některých úsecích již došlo k jejich modernizaci. U sítě silnic II. a III. třídy se nepředpokládají rozsáhlejší přeložky jejich současného vedení a předpokládané úpravy se týkají především úprav jejich šířkového uspořádání, včetně doplnění chodníků v zastavěném území obcí a drobných rektifikací směrových oblouků či zlepšení rozhledových poměrů některých křižovatek. I přes to, že každoročně narůstá délka opravovaných úseků a roční investice Královéhradeckého kraje do oprav a modernizací krajské silniční infrastruktury, především díky evropským zdrojům, se podíl silnic II. a III. třídy v havarijním stavu neustále zvyšuje a je zde tak znatelný dlouhodobý finanční deficit na krajské silniční síti. V okrese Hradec Králové narostl ke konci roku 2019 oproti roku 2015 o 12,6 % a 6,6 p. b., o čtvrtinu poklesl podíl úseků v nevyhovujícím, vyhovujícím a dobrém stavu. Podíl úseků silnic ve výborném stavu narostl o 112 % na celkový 8% podíl. V posledních letech se do popředí zájmu, a to především médií, dostává stav silničních mostů, lávek pro pěší a cyklisty. Vlastníci komunikací proto mostům nyní věnují značnou pozornost. Je zřejmé, že nedostatečná pozornost věnovaná mostům a jejich údržbě vedla k postupnému zhoršování technického stavu mostních konstrukcí. V okrese Hradec Králové bylo k 1. 1. 2020 evidováno 32 mostů v nevyhovujícím stavu (12,9 % z celkového počtu mostů v okrese) z toho 23 mostů ve špatném stavu (9,3% podíl) a 9 ve velmi špatném stavu (3,6% podíl), v havarijním stavu se nenacházel žádný z mostů.

Dlouhodobé celostátní zhoršování dopravní obslužnosti, omezování spojů v železniční i autobusové dopravě, nekontrolovatelné zvyšování nákladů, obtížná komunikace mezi dopravci a jejich zákazníky jsou problémy všeobecně známé. Jejich dopady se přirozeně nevyhýbají ani obyvatelům území MAS Hradecký venkov. Obce se pak potýkají zejména s nedostatkem finančních prostředků na nákladné opravy a údržbu místních komunikací. Místní komunikace tvořící dopravní kostru obcí jsou v řadě případů ve špatném technickém stavu. V zastavěném území obcí mají význam především pro zpřístupnění jednotlivých objektů či pozemků a mimo zastavěné území propojují některá sídla v regionu. Jejich závady spočívají především v omezeném šířkovém uspořádání a kvalitě jejich povrchu, což má za následek snížení bezpečnosti na komunikacích. Obce v MAS Hradecký venkov nemají výraznější problémy s parkováním. Největší potřeba parkování je u objektů občanské vybavenosti a u významnějších turistických cílů (zámek Hrádek u Nechanic). Některá jsou zpoplatněna.

Na území MAS Hradecký venkov je vysoká intenzita automobilové dopravy, která se dle pravidelných sčítání dopravy se zvyšuje, a to především na silnicích vyšších tříd. V letech 2016–2019 zde došlo k celkem 1 428 dopravním nehodám, nejvíce pak v roce 2019 (404). Při těchto nehodách zahynulo 21 osob, 46 bylo těžce zraněno a 321 lehce. Hotspotem nehodovosti je vytižená silnice I/33. I proto je

nutné na vybraných úsecích komunikací potřeba realizovat opatření pro zvýšení bezpečnosti dopravy osob. Jedná se především o vybudování cyklostezek, chodníků, přechodů a dalších opatření pro zvýšení bezpečnosti obyvatel. Tato opatření jsou nezbytná pro zajištění bezpečné průjezdnosti území za účelem dopravy trvale žijících obyvatel do zaměstnání a dětí do škol.

Obrázek 14 Silniční síť na území MAS Hradecký venkov v roce 2020 a dopravní nehody v letech 2016–2019

Zdroj dat: Centrum dopravního výzkumu, Policie ČR, vlastní zpracování, podkladová data Data50 ČÚZK a OpenStreetMap – GeoFabrik

Na území MAS Hradecký venkov neexistuje souvislá síť cyklostezek. Jedinou souvislou a značenou cyklostezkou je Labská stezka mezi Hradcem Králové a Kuksem. Zatím je vybudována v úseku asi 35 km a je využívána i pro inline bruslaře. V současné době se řeší její prodloužení z Hradce Králové do Pardubic a z Kuksu směrem na Dvůr Králové nad Labem a přehradu Les Království. Délka cyklostezek na území aglomerace činí v roce 2020 celkem 19 km. V posledních letech byly díky podpoře z IROP realizovány samostatné či smíšené chodníky v Sadové, Sověticích, Libčanech a Urbanicích. Další cyklostezky v území (např. v Nechanicích) byly realizovány díky dotacím ze Státního fondu dopravní

infrastruktury. Obce ve spolupráci s mikroregiony připravují nebo v řadě případů již mají zajištěnou projektovou dokumentaci na výstavbu nových komunikací určených pro provoz cyklistů (stezka pro cyklisty, stezka pro cyklisty a chodce s odděleným nebo smíšeným provozem), které splňují technická řešení, a které jsou v souladu se současnými platnými technickými normami a legislativou.

Na území Hradeckého venkova se nachází několik desítek značených cykloturistických tras, které vedou především po komunikacích nižší třídy a po místních komunikacích. Po těchto značených cyklotrasách jsou de facto dostupné všechny památky a turistické zajímavosti regionu. Obtížnost většiny cyklotras vzhledem k rovinatému terénu je nízká a vhodná tak např. i pro rodiny s dětmi. Postupně se v obcích buduje také další mobiliář pro cykloturisty v podobě např. informačních cedulí o místních zajímavostech, cyklostanů, odpočívadel a vyhlídkových míst.

Územím MAS Hradecký venkov neprochází žádný tranzitní železniční koridor. Mezi významnější tratě patří jednokolejná elektrifikovaná trať č. 020 (Praha – Velký Osek – Hradec Králové), která prochází jižní částí území MAS Hradeckého venkov a v budoucnosti se plánuje její zdvoukolejnění, a elektrifikovaná trať č. 031 (Pardubice – Hradec Králové – Jaroměř). Středem území prochází trať č. 041 (Hradec Králové – Jičín – Turnov), severní okraj lemuje trať č. 030 (Jaroměř – Turnov – Liberec). Na tratích procházejících územím není žádná zastávka rychlíků a spěšných vlaků. Mimo pravidelný provoz je v současné době bývalá regionální trať mezi Smiřicemi a Hněvčevsi, kterou je možné využít např. pro provoz turistických jízd. Přilehlé nádraží a zastávkové budovy jsou převážně ve špatném stavu.

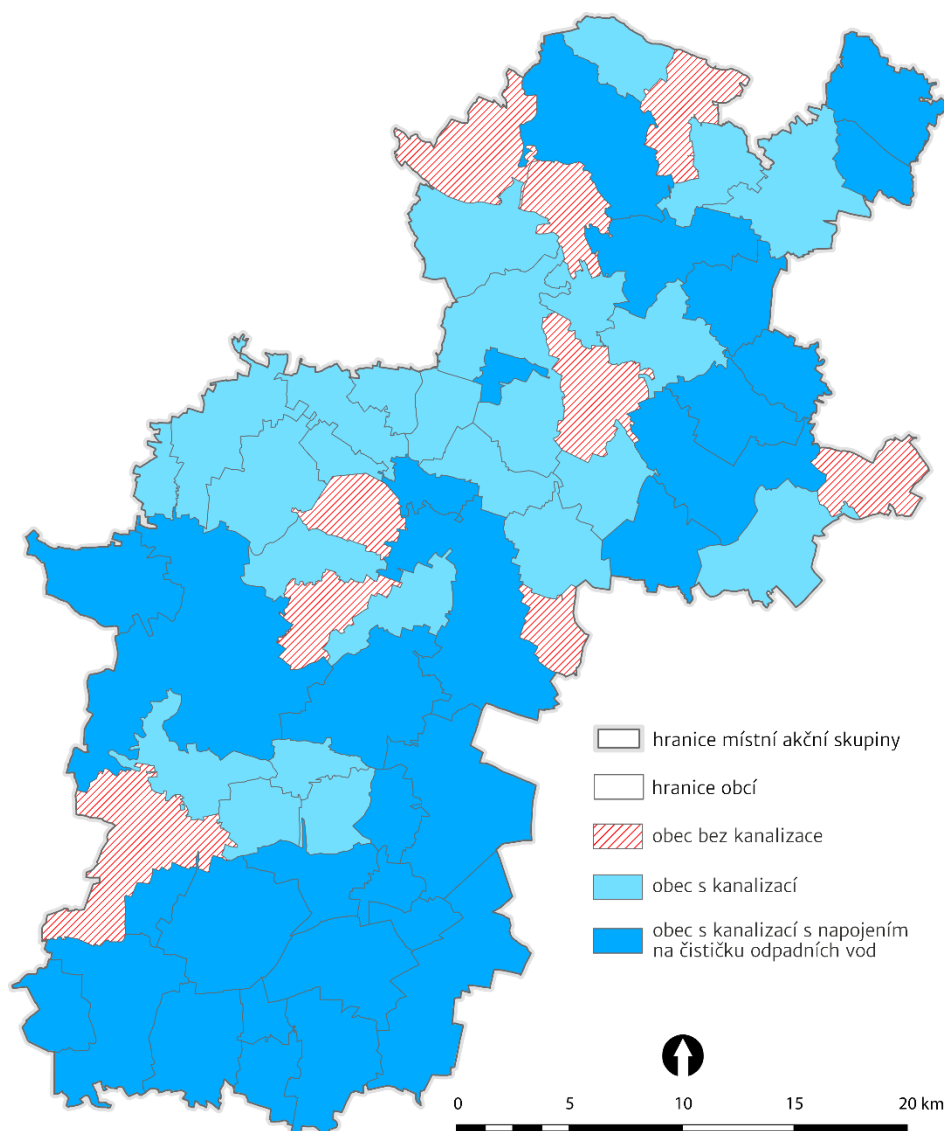
Na území MAS Hradecký venkov se nenachází žádné letiště ani vodní přístav.

Vodohospodářská infrastruktura

Podíl obcí v MAS Hradecký venkov napojených na veřejný vodovod byl v roce 2016 téměř stoprocentní (95,2 %). Vodovod úplně chybí v obcích Radostov, Račice nad Trotinou a Vilantice. Pro zásobování vodou obcí na území MAS Hradecký venkov je zásadní a nejvýznamnější Vodárenská soustava východní Čechy, která byla dokončena v roce 1999 a propojuje existující vodovody Náchodská, Hradecká, Novobydžovská a další. Vodárenská soustava umožňuje mj. dokonalé využití zdrojů pitné vody, zastupitelnost při haváriích, možnost výběru nejkvalitnější vody, distribuci kvalitní vody do deficitních oblastí v regionu Hradce Králové. V severní a SV části MAS Hradecký venkov (Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Hustířanka, Mikroregion Smiřicko) je zásobování pitnou vodou řešeno napojením některých obcí na vodárenský systém Velichovek, částečně na vodovod ve správě společnosti Královéhradecká provozní, a.s. (Černožice, Ločenice, Skalice, Smiřice, Smržov). Ostatní obce mají buď vrt a vodovod v obci nebo individuální zásobování.

Kritická situace je u obcí v mikroregionu Hustířanka, které mají rozsáhlé katastrální území a zároveň nízký počet obyvatel – tím i nízkou výši obecního rozpočtu (např. Hřibojedy). Pro vybudování vodovodu by byl použit kvalitní Vilantický vrt, který má charakter kojenecké vody. Na tento vodovod by se připojily obce Hřibojedy, Libotov (zde je problém s vyšší nadmořskou výškou (399 m n. m.), Dubenec, Vilantice a Rožnov. Obec Račice nad Trotinou bude spadat pod Vodovody a kanalizace Hradec Králové, a.s.

Obrázek 15 Kanalizace v obcích MAS Hradecký venkov v roce 2020

Poznámka: Data ČSÚ pochází z roku 2016, mapa byla aktualizována o nově podpořené projekty z OP ŽP.

Zdroj dat: Český statistický úřad, MS2014+, vlastní zpracování, podkladová data Data50 ČÚZK

Odkanalizování má v MAS Hradecký venkov výrazně nižší podíl ve srovnání se zásobováním vodou. Podíl obcí s kanalizací činí v roce 2020 nadprůměrných 84 %, tzn., že 10 obcí není napojeno na kanalizaci. V ČR v roce 2016 činil tento podíl 78 %. Na kanalizaci a současně na ČOV je napojeno 46 % všech obcí v MAS Hradecký venkov. Celkem 55 % obcí z těch, které jsou napojeny na kanalizaci, je napojeno i na ČOV. Tato hodnota je téměř totožná s hodnotou za ČR (54 %) z roku 2016. Počet ČOV se v posledních letech díky evropským dotacím mírně zvyšuje. Stupeň napojení na kanalizaci a ČOV je vysoký zejména v Mikroregionu Urbanická brázda. Většina obcí zde disponuje vlastní ČOV s oddílnou kanalizací a splňují tak současné požadavky legislativy na zneškodnění splaškových vod. Nižší stupeň napojení na kanalizaci vykazují především menší obce a odlehlější části obcí venkovského typu. Ostatní obce na území MAS Hradecký venkov mají většinou povrchovou kanalizaci, která odvádí srážkové vody z povrchu, zatrubněné vodoteče nebo příkopy. U jednotlivých rodinných domů jsou septiky, žumpy nebo domácí ČOV s přepady do dešťové nebo jednotné kanalizace. Systém čištění odpadních vod

pomocí domácích ČOV se stále více uplatňuje při bytové výstavbě. Pouze několik obcí má veřejnou kanalizaci zakončenou ČOV. Kanalizace je většinou zaústěna do místní vodoteče. Systém stávající jednotné kanalizace přetěžované srážkovými vodami a ČOV je potřeba stále modernizovat a udržovat. Některé kanalizační řady jsou již nedostačující a je potřeba je modernizovat a zkapacitňovat. Vyčerpaná kapacita menších ČOV (do 5 tisíc EO) brání budoucímu rozvoji obcí. U obcí, které mají stávající kanalizaci, která není zakončena ČOV by za předpokladu splnění určitých podmínek možným řešením byly dočišťovací nádrže na dočištění v septicích předčištěných odpadních vod.

Zásobování energiemi

Zásobování území MAS Hradecký venkov elektrickou energií je, z hlediska současného odběru, ale i výhledových potřeb, výkonově zajištěno. Území je napájeno z distribuční soustavy 110 kV provozovatele ČEZ Distribuce, a. s. Důležitou rozvodnou je rozvodna Neznášov nacházející se na území obce Rožnov v části Neznášov poblíž Jaroměře, která výkonově zajišťuje distribuční systém 110 kV pro území Hradecka. V oblasti rozvodu nízkého napětí (NN), byla v průběhu posledních let provedena částečná obnova sítě NN, včetně posílení transformačního výkonu. Zastaralost rozvodného systému NN zůstává u pětiny sídel a v některých okrajových lokalitách.

Území MAS Hradecký venkov nedisponuje vhodnými podmínkami pro výrobu elektrické energie z obnovitelných zdrojů (OZE). Je zde využívána zejména solární energie. Oblast západně a severně od Hradce Králové patří společně s jižní Moravou a jižními Čechami mezi regiony s nejvyšším průměrným ročním úhrnem solárního záření v ČR. Díky tomu se zde nachází množství fotovoltaických elektráren (FVE). Největší FVE v Královéhradeckém kraji byla vybudována během tzv. solárního boomu v roce 2009 ve Smiřicích (FVE CZECH SMIŘICE I s výkonem 6,1 MW). Instalace solárních a fotovoltaických panelů jsou stále častější i na jednotlivých bytových či komerčních objektech. Na Labi u Smiřic funguje malá vodní elektrárna s instalovaným výkonem 2,4 MW. Jako perspektivní se jeví využití energie z biomasy. Největší bioplynovou stanicí na území MAS Hradecký venkov je BPS Hoříněves vybudovaná v roce 2012 s instalovaným elektrickým i tepelným výkonem 1 MW. Rostoucí význam má využívání tepelných čerpadel, která se uplatňují u novostaveb veřejných budov a rodinných domů.

Celé území MAS Hradecký venkov je plynofikováno, vyjma 6 obcí. Stupeň plynofikace území dosahuje hodnoty 91 %. Území je zásobováno zemním plynem z vysokotlakých plynovodů (VTL). Dodávka zemního plynu odběratelům se uskutečňuje středotlakými (STL) a nízkotlakými plynovody z regulačních stanic. Žádné nové trasy VTL a STL plynovodů se zde do budoucna nenavrhují. Mezi plánované lokality, kde bude docházet k dalšímu rozvoji, patří dle společnosti GasNet tato území: Hvozdnice, Skalice, Lanžov, Lhota pod Libčany a Skalice. Problémem v této oblasti je nárůst cen plynu a s tím související větší využívání levnějších druhů paliv k vytápění než této tzv. čisté energie. Mnoho rodinných domů proto opětovně využívá tuhá paliva, případně využívají kombinaci plynu a dalšího zdroje vytápění.

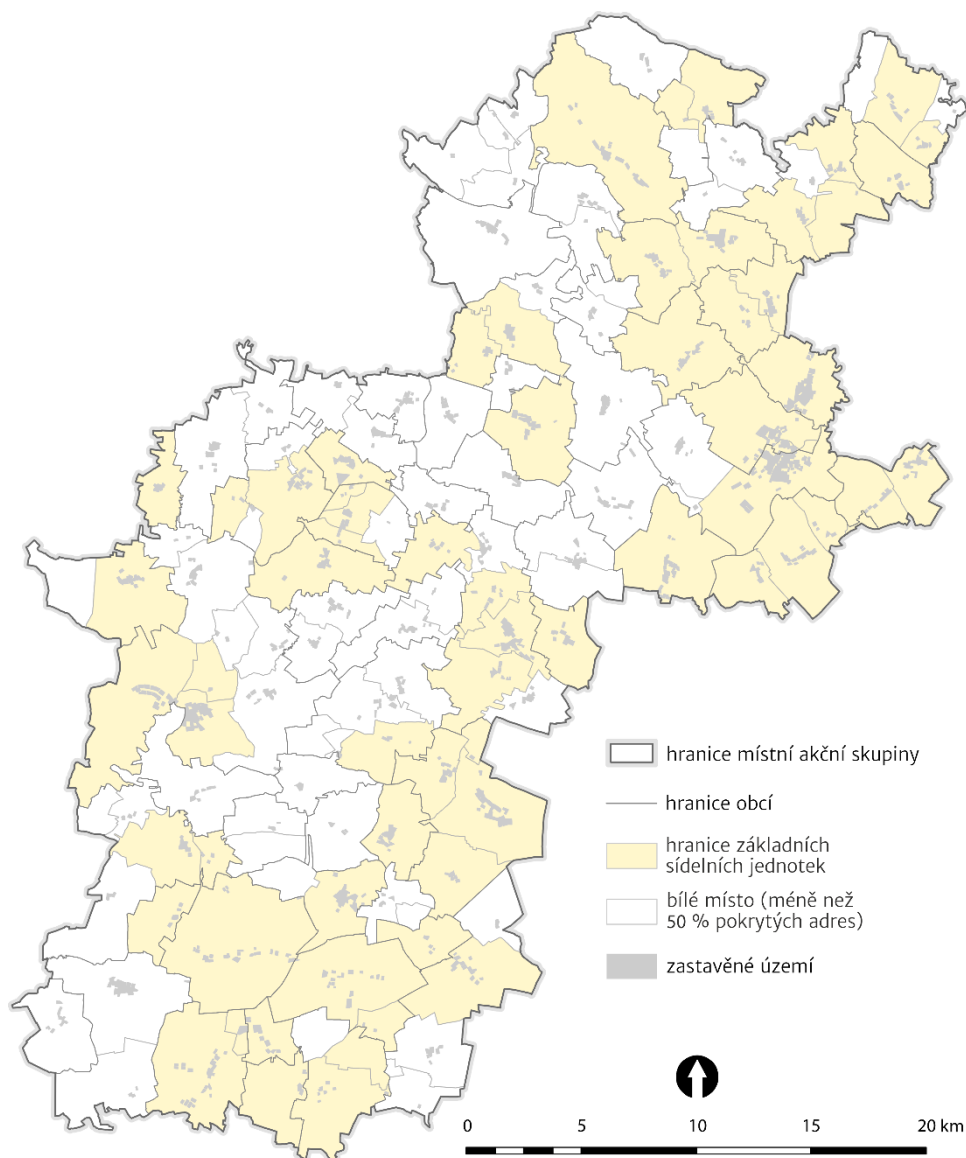
V budoucnosti se u všech sektorů hospodářství, kromě dopravy, předpokládá pokles spotřeby oproti výchozímu roku. Nárůst spotřeby v sektoru dopravy se předpokládá díky růstu elektromobility. V ostatních sektorech je pokles vyvolán růstem energetické účinnosti spotřebičů a výrobních technologií a rovněž vlastní výrobou elektřiny z obnovitelných zdrojů energií. Nejvyšší podíl úspor připadá na sektor domácností, průmyslu a terciární sféru. Z nich pak je prognózována největší úspora na sektor domácností. Předmětná úspora energie je generována zejména zvýšením účinnosti výroby tepla, spotřebičů a výstavbou nízkoenergetických budov a rekonstrukcí stávajících budov s významně lepšími tepelně-technickými vlastnostmi stavebních konstrukcí.

Největším technickým potenciálem úspor ve vytápění disponují bytové domy. V MAS Hradecký venkov byly v posledních letech díky IROP realizovány tři projekty zaměřené na snížení energetické náročnosti bytových domů, a to v Nechanicích, Osicích a Smiřicích. V podnikatelském sektoru realizoval Agropodnik a.s. Hradec Králové z OPPIK dva projekty zaměřené na snížení energetické náročnosti provozu a snížení energetické náročnosti objektu pro skladování zemědělské techniky v Sadové. Ve veřejném sektoru bylo prostřednictvím OP ŽP realizováno 7 projektů zaměřených na snížení energetické náročnosti budov MŠ a ZŠ (Stěžery, Libotov), obecního (Stěžery) či městského úřadu (Nechanice). Jeden projekt byl zaměřen na pořízení vzduchotechnického zařízení (vyregulování otopné soustavy) do MŠ Velichovky.

Internet

Dostupnost vysokorychlostního internetu pozitivně ovlivňuje hospodářské (např. podporuje zavádění inovací) i sociální prostředí (např. podporuje sociální začleňování či zaměstnanost). Realizace těchto možností je však úzce závislá na plošném pokrytí cenově dostupným přístupem k vysokorychlostní internetové infrastruktuře a na ní poskytovaným službám. Vzhledem k tomu, že rozvoj infrastruktury poskytující vysokorychlostní připojení k internetu je v ČR záležitostí především soukromých subjektů, dochází tak k jejímu rozvoji zejména v lokalitách s vysokou perspektivou poptávky (městske aglomerace). Tím se postupně zvětšují rozdíly v dostupnosti vysokorychlostního internetu mezi městem a venkovem. Oblasti s omezeným přístupem k informační infrastruktuře (tzv. bílá místa pokrytí vysokorychlostním internetem) se ve spojení s limitovaným přístupem k dopravní infrastruktuře mohou potýkat s problémy udržení kvalifikovaných odborníků a populace s vyšším vzděláním. Dle Ministerstva průmyslu a obchodu ČR by vysokorychlostní internetové připojení, aby dosahovalo podmínek pro síť nové generace, mělo dosahovat reálně hodnoty alespoň 30 Mbit/s (zejména v případě použití modernizované infrastruktury), resp. 100 Mbit/s (infrastruktura budovaná, resp. modernizovaná po roce 2020). Pro potřeby Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost byly Českým telekomunikačním úřadem (ČTÚ) identifikovány lokality bez přístupu k vysokorychlostnímu internetu. Při výpočtu barevného charakteru (bílá, šedá, černá místa) základních sídelních jednotek (ZSJ) vycházel ČTÚ z poměru adresních míst, u kterých byla uvedena alespoň jedna vysokorychlostní disponibilní přípojka (rychlost nad 30 Mbit/s), ke všem adresním místům v ZSJ. Pokud byl tento poměr nižší než 50 %, byla ZSJ vyhodnocena jako bílá. V rámci veřejné konzultace byla databáze pokrytí ČR tímto druhem sítí doplněna o přípojky vysokorychlostního připojení na základě deklarace provozovatelů sítí. Na území MAS Hradecký venkov se začátkem roku 2020 nacházelo 70 ZSJ identifikovaných jako bílé místo, tj. 51,5 % ze všech 136 ZSJ v území MAS Hradecký venkov.

Obrázek 16 Bílá místa vysokorychlostního připojení k internetu dle základních sídelních jednotek na území MAS Hradecký venkov (stav k 17. 2. 2020)

Zdroj dat: Český telekomunikační úřad, vlastní zpracování, podkladová data Data50 ČÚZK

V návaznosti na Informační koncepci ČR, jež je závazná pro všechny státní orgány a orgány územních samosprávných celků (veřejná správa), bude v MAS Hradecký venkov nutné rozvíjet digitální infrastrukturu (nejen) veřejné správy, což je komplexní soubor metod, nástrojů, služeb, programového, technického vybavení a jimi realizovaných informačních systémů a elektronických aplikací, jejichž prostřednictvím lze poskytovat efektivní on-line služby, a to pro klienty, pro úředníky i pro připojení zařízení v internetu věcí. Moderní digitální veřejnou správou se rozumí eGovernment využívající k výkonu svých působností digitální infrastrukturu, realizující sadu informačních a komunikačních technologií služeb, které jsou sdílené, vzájemně sladěné, důvěryhodné, propojené, přístupné, bezpečné, dostupné a efektivní.

Životní prostředí a zemědělství

Životní prostředí

MAS Hradecký venkov spadá do oblasti se sníženou kvalitou ovzduší. I když v rámci ČR patří spíše mezi regiony s kvalitnějším ovzduším, jsou zde překračovány imisní limity znečišťujících látek. Problémem se v posledních letech stávají malé stacionární zdroje (lokální topeniště), které využívají pevná paliva. Lokální topeniště a doprava mají majoritní podíl na nadlimitních koncentracích rakovinotvorného benzo[a]pyrenu. Skrytý problém zde taktéž představuje poléťavý prach (PM_{10} , $PM_{2,5}$, $PM_{1,0}$) tvořený mikročásticemi o velikosti několika mikrometrů. Mezi jeho zdroje patří zejména spalování fosilních paliv. Úroveň emisní zátěže je zde nižší než krajský i celorepublikový průměr. To je dáno jednak neexistencí velkých stabilních zdrojů (velké průmyslové podniky v území) i dobrým provětráváním území především západními větry. Průmyslová výroba, která je v území MAS lokalizována, nezatěžuje území výraznějšími negativními vlivy a část znečištění území je dána dálkovým přenosem škodlivin především ze západního směru.

MAS Hradecký venkov je územím s pestrým krajinným reliéfem. Jižní část leží v ploché rovině Polabí a je téměř bezlesá. Střední a západní část je již s mírně zvlněným reliéfem a s mírně vyšším zastoupením lesů. Severní část díky vyššímu převýšení a vyšším zastoupením lesů připomíná Podkrkonoší, na něž navazuje. V této části jsou také nejvyšší vrcholy v území. Území MAS Hradecký venkov je krajinou kulturní, historicky utvářenou činností člověka. Zásadním problémem mozaiky Polabské krajiny je nízká prostupnost. Vlivem zemědělské činnosti a vlivem výstavby především developerských projektů a nových silničních komunikací dochází k destrukci přirozené funkce krajiny a neobnovitelnému narušení přírodních biotopů. Podstatná část území či konkrétních lokalit je součástí územního systému ekologické stability (ÚSES) na všech úrovních. Řeka Labe tvoří osu nadregionálního biokoridoru. Biocentrem nadregionálního významu v území jsou lesy u Nechanic.

Ekologická stabilita je významná z hlediska nosné kapacity prostředí. Aby krajina mohla odolávat větším či menším změnám (stresům, zátěži apod.), musí dosahovat určité úrovně ekologické stability. Ekologickou stabilitu území lze považovat přímo za jeden z klíčových principů (environmentální) udržitelnosti. V rámci koeficientu ekologické stability (KES) se porovnávají stabilní plochy, které mají větší schopnost odolávat povětrnostním podmínkám (lesní půda, trvalé travní porosty, pastviny, vodní toky a plochy, mokřady, sady, vinice) ku plochám nestabilním (orná půda, antropogenizované plochy, chmelnice), které jsou k erozi velmi náchylné. Hodnota KES nad 1,0 (pouze 9,5 % obcí v MAS Hradecký venkov) ukazuje na plochy vyvážené krajiny (stabilní plochy), v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Hodnota KES nad 3,0 (1 obec – Těchlovice s KES 4,5) ukazuje na přírodní a přírodě blízké plochy s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem. Obce s příznivým KES nacházejí na Nechanicku a severu zájmového území. Hodnota KES pod 1,0 (85,7 % obcí v aglomeraci) upozorňuje na nepříznivý stav. V rozmezí 1,0–0,3 (nestabilní plochy) se jedná o intenzivně využívané území zejména zemědělskou činností s oslabenými autoregulačními schopnostmi přírodních pochodů. Hodnoty KES v rozmezí 0,3–0,1 označují území nadprůměrně využívané se zřetelným narušením přírodních struktur a ekologickou labilitou a území s koeficientem KES pod 0,1 jsou považována za území s maximálním narušením přírodních struktur, kde ekologické funkce musí být intenzivně a trvale nahrazovány technickými zásahy. V tomto ohledu je problematická situace především na území 5 obcí (Lhota pod Libčany,

Neděliště, Praskačka, Světí, Vrchovnice), kde je hodnota KES nižší než 0,1 a dále ve 29 obcích, kde je hodnota nižší než 0,3. Hodnoty KES v jednotlivých obcích v území zachycuje mapa níže.

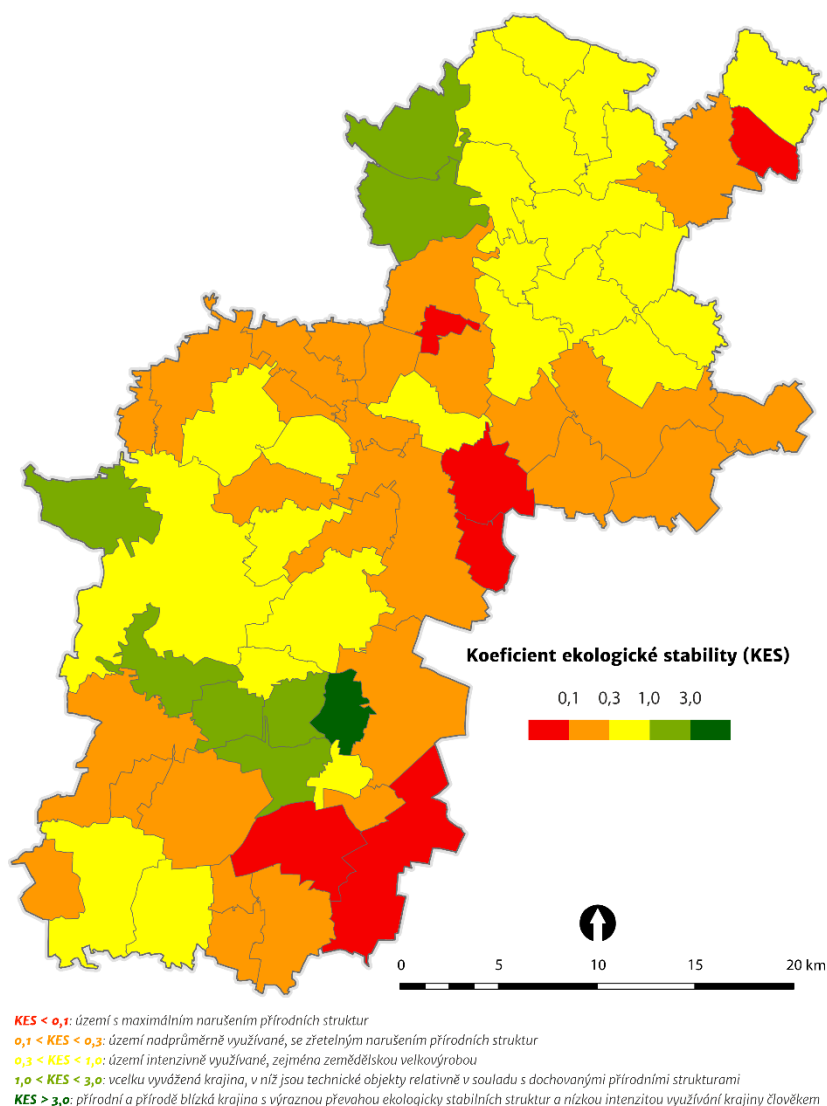
Graf 15 Struktura využití ploch v MAS Hradecký venkov v roce 2019

Zdroj dat: ČSÚ, 2019

Lesnatost v regionu činí pouze 12,2 % což znamená, že se pohybuje hluboko pod krajským (31 %) i celorepublikovým (34 %) průměrem. Nejvyšší lesnatost mají obce mikroregionů Hustířanka a Nechanicko. Lesnatost Urbanické brázdy a Obcí památkové zóny 1866 je velmi nízká. Značná část lesů patří k lesům hospodářským a jejich druhová skladba je značně odlišná od lesů původních, především je zde zastoupen smrk a borovice. V důsledku toho, že výměra lesní plochy v regionu je malá a území MAS Hradecký venkov leží v těsné blízkosti krajského města Hradec Králové, jsou lesy v území velmi intenzivně využívány k rekreaci místních obyvatel i návštěvníků. S ohledem na rozvinutou síť pěších turistických tras, naučných stezek a cyklotras a potřeby trvale žijících obyvatel je nutné zvyšovat environmentální a společenské funkce lesa podporou činností využívajících společenského potenciálu lesů. Zmírnění negativních dopadů poměrně malé výměry lesů je možné řešit zakládáním břehových porostů podél vodotečí, podporou rozčlenění krajiny výsadbou zeleně a výsadbou menších lesních ploch na půdách nevhodných k zemědělskému využití. Celkovou péči o kvalitu životního prostředí je nutno zohlednit v územně plánovacích dokumentacích, především v územních plánech jednotlivých obcí. Vlastní realizace opatření v krajině, v podobě realizovaných projektů je však ojedinělá a naráží na legislativní i vlastnické překážky.

Obrázek 17 Koefficient ekologické stability v obcích MAS Hradecký venkov v roce 2019

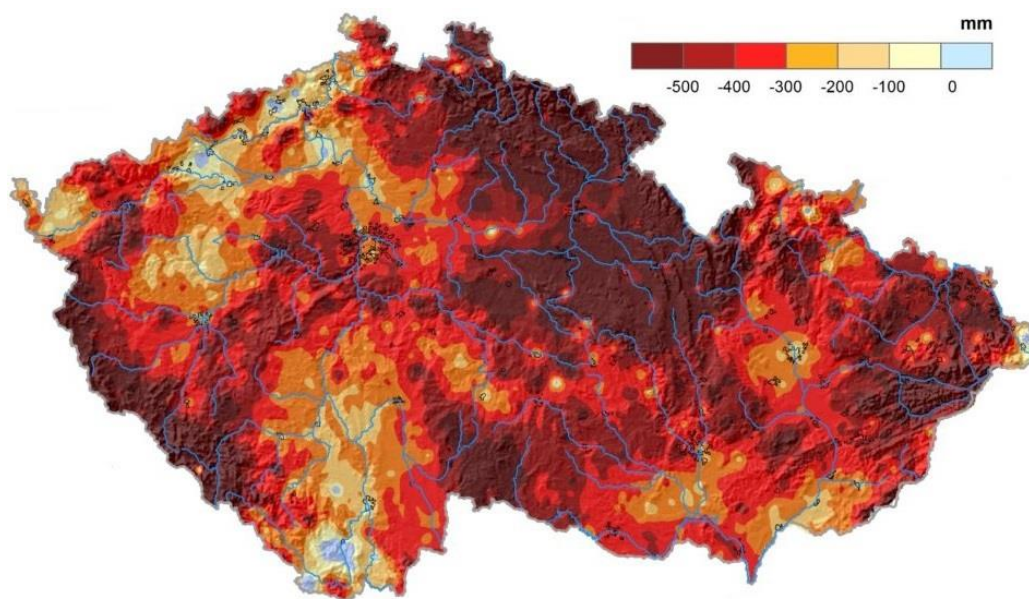
Zdroj dat: Český statistický úřad, vlastní zpracování, podkladová data Data50 ČÚZK

Na území MAS Hradecký venkov se realizují komplexní pozemkové úpravy (KPÚ). Výsledkem těchto úprav je nové prostorové a funkční uspořádání pozemků. Součástí těchto úprav je zpracování plánu společných zařízení, kterými jsou např. opatření k zpřístupnění pozemků jako polní, lesní cesty, mostky, propustky, brody, záhytné příkopy, zasakovací pásy, zatravnění, zalesnění, vodohospodářská opatření sloužící k odvedení povrchových vod a ochraně území před záplavami, opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí, terénní úpravy atd. Po zápisu pozemkové úpravy do katastru nemovitostí by mělo docházet k vlastní realizaci plánu společných zařízení dle potřeb vlastníků a obce. Na území MAS Hradec venkov k 1. 9. 2020 existovaly zahájené KPÚ na těchto katastrálních územích – Bříza u Všestaru, Holohlavy, Mokrovousy, Rodov, Stěžery, Světí a Vlčkovice u Praskačky.

Celé zájmové území MAS Hradecký venkov spadá do hydrologického povodí 1. řádu Labe. Nejvýznamnějšími vodními toky v dotčeném území jsou řeky Labe a Bystřice a potoky Trotina, Hustířanka, Jordán, Roudnice, Klenická svodnice, Bašnický, Litičský a Radostovský potok. U většiny vodních toků jsou jejich koryta člověkem silně pozměněna, což snižuje jejich retenční i biologický potenciál. Z povrchových útvarů jsou nejvýznamnější Velkovřešťovský rybník, rybník Velký Lhoták

u Nechanic, písničky u Roudnice, písniček a biocentrum Obora u Smiřic a Správcův písniček u Ločenic. Území MAS Hradecký venkov disponuje dostatečnou zásobou podzemních vod. Jejich využívání a následné nakládání s odpadními vodami je blíže popsáno v kapitole Vodohospodářská infrastruktura. Nenacházejí se zde významnější zdroje nerostných surovin. Těžebně jsou využívány zdroje písku (jižní část území) a rašeliny pro lázeňské využití (okolí obcí Velichovky a Rožnov). Území MAS Hradecký venkov patří do oblasti s velmi malou mírou akumulace a retence vody. Vzhledem k vysokému procentu zemědělského využití krajiny a značné míře zastavění patří část území aglomerace do oblasti s rizikem urychleného odtoku, v jehož důsledku mohou vznikat povodně, které jsou zde největším nebezpečím. S vodním režimem souvisí také existence odvodňovacích a zavlažovacích zařízení v území. Tato zařízení vodní režim v nemalé míře ovlivňují. Funkčnost plošných drenážních systémů je v současnosti záležitostí vlastníků nebo nájemců pozemků a je víceméně problematická. Výše zmíněné problémy doplňují v posledních letech stále intenzivnější období sucha, které jsou převážně důsledkem měnícího se klimatu. ČR prochází od roku 2015 největším obdobím sucha za posledních 500 let. Zároveň území aglomerace, potažmo celá oblast východních Čech, patří mezi suchem nejohroženější oblasti ČR. Deficit srážek za posledních 5 let se zde pohybuje od 400 do 700 mm. Je potřeba okamžitě omezit nelegální odběry povrchových vod a zajistit retenci vody v regionu co nejdéle (tzn. minimalizovat povrchový odtok) a to zejména obnovením malého vodního cyklu v krajině. Je důležité vhodně využít srážkové i přečištěné odpadní vody, rozčlenit velké půdní bloky orné půdy výsadbou vhodné zeleně, budovat úsporné závlahové systémy, zelenou infrastrukturu a vodopropustné povrchy v sídlech.

Obrázek 18 Deficit srážek za období 2015–2019 vzhledem k dlouhodobému průměru 1981–2010

Zdroj dat: Český hydrometeorologický ústav

Na území MAS Hradecký venkov nezasahuje žádné velkoplošné chráněné území (CHKO či národní park). V území leží nebo do něho zasahují přírodní rezervace (PR), přírodní památky (PP) a evropsky významné lokality (EVL) patřící do soustavy Natura 2000, jež jsou uvedeny v tabulce níže. Jak je zřejmé z výše uvedené tabulky, převládá zastoupení zákonem chráněných území v západní části MAS (EVL) a severní části MAS (PR a PP), což dokládá i přírodně zachovalejší prostředí těchto částí. Plošně nejrozsáhlejší chráněnou lokalitou (784 ha) je EVL Nechanice – Lodín chránící dubohabřiny a smíšené

jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy. Celková rozloha chráněných území zabírá 2,2 % (9 km²) z celkové plochy MAS Hradecký venkov. Ptačí oblasti se na území MAS nevyskytují.

Tabulka 8 Přehled přírodních památek, přírodních rezervací a evropsky významných lokalit v MAS Hradecký venkov (stav k 1. 9. 2020)

Název	Statut	Rok vyhlášení	Rozloha na území MAS
Bystřice	Přírodní památka	2012	19,9 ha
Bystřice	Evropsky významná lokalita	2005	19,9 ha
Hoříněvská bažantnice	Přírodní rezervace	1933	21,8 ha
Hustířanský les	Přírodní památka	2014	1,6 ha
Hustířanský les	Evropsky významná lokalita	2009	1,6 ha
Kazatelna	Přírodní památka	1999	0,5 ha
Nechanice - Lodín	Evropsky významná lokalita	2005	783,8 ha
Trotina	Přírodní rezervace	1983	11,7 ha
Vražba	Přírodní památka	2011	7,8 ha
Vražba	Evropsky významná lokalita	2005	7,8 ha
Vřešťovská bažantnice	Přírodní rezervace	1933	25,4 ha

Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, vlastní výpočty a zpracování

Přírodní rezervace vyhlášené v roce 1933, v rámci tzv. Silvestrovského výnosu tehdejšími ministrem osvěty Rudolfem Maximovičem, patří mezi nejstarší v Královéhradeckém kraji i celé ČR.

Na území MAS Hradecký venkov bylo k 1. 9. 2020 evidováno téměř 50 památných stromů, které jsou chráněny jako solitéry nebo jsou součástí skupiny stromů či stromořadí. Nejčastěji se jedná o památné duby a lípy, vzácněji pak buk (Horní Přím), javor (Dolní Přím, Nechanice), jasan (Čibuz, Čistěves), jilm (Kratonohy) a jeřáb břek (Velichovky).

Odpadové hospodářství

Odpady vyprodukované v obcích MAS Hradecký venkov jsou ukládány na řízených skládkách – v regionu MAS v Lodíně a dále mimo území MAS. V Lodíně je rovněž skládka nebezpečného odpadu. Sběr a svoz pevného domovního odpadu z jednotlivých obcí organizují odborné podniky na základě smluv uzavřených s příslušnou obcí. V regionu je dlouhodobě rozvinutý systém třídění odpadů, obce pro to mají dostatečné zázemí (sběrné nádoby, sběrné dvory, kvalifikovaná obsluha). Obce jsou zapojeny do zpětného odběru tříděných odpadů (EKOKOM, ASEKOL apod.) a získávají touto cestou příjmy do obecních rozpočtů, z nichž financují rozvoj obecního odpadového hospodářství.

Pro potřeby likvidace biologicky rozložitelného komunálního odpadu byl na území Mikroregionu Urbanická brázda v roce 2012 realizován projekt, v rámci něhož bylo zakoupeno 30 velkoobjemových kontejnerů na zelené odpady, které jsou umístěny na veřejně přístupných místech a štěpkovače na likvidaci velkých větví. Zelené odpady ze soukromých a veřejných ploch jsou následně likvidovány v komunitní kompostárně ve spolupráci s Agrodružstvem Lhota pod Libčany a vzniklý kompost je

využíván k hnojení zemědělské půdy v regionu. Tento projekt může být inspirací pro další mikroregiony či města na území Hradeckého venkova, které by měly spolupracovat při likvidaci těchto odpadů s místními zemědělskými subjekty budováním malých komunitních kompostáren. Zelená hmota by byla téměř v místě vzniku zpracována na kompost, který by byl využíván pro hnojení zemědělské půdy a veřejných prostranství v obcích. V programovém období 2014–2020 byly z Operačního programu Životní prostředí obyvatelům obcí Dolní Přím, Lhota pod Libčany, Stěžery a Těchlovice pořízeny domácí kompostéry. Obec Světí pak plánuje vybudovat centrum pro opětovné použití výrobků, ve kterém občané budou moci darovat nepotřebné funkční či snadno opravitelné výrobky z domácností jiným obyvatelům spádové oblasti, kteří tyto výrobky budou moci nadále využívat. Tímto se předejde zbytečnému svozu na skládky či likvidaci nadále využitelných výrobků (např. nábytek, oděvy, funkční elektrospotřebiče apod.) a zajistí se tak jejich druhotné využití.

Množství vyprodukovaného odpadu na území MAS Hradecký venkov neustále roste, a to jak z pohledu celkové produkce všech odpadů, tak i z pohledu komunálního odpadu. Pozitivem však je, že klesá podíl vyprodukovaného směsného komunálního odpadu, a to na úkor separovaného komunálního odpadu (papír, plasty a sklo). V rámci nakládání s odpady bude v budoucnosti potřeba zkvalitňovat systémy sběru a separace odpadů a zvyšovat informovanost obyvatel o možnostech separování komunálních odpadů a smyslu třídění přímo u nich jako primárních původců odpadu na území obce.

Zemědělství

Oblast České tabule, v níž se nachází převážná část území MAS Hradecký venkov, je díky příhodným klimatickým a půdním podmínkám intenzivně zemědělsky využívána. Obdobně však, jako v celé ČR, dochází zejména v posledních cca 15 letech i v regionu MAS Hradecký venkov k prohlubování strukturální nerovnováhy v zemědělství, která je charakterizována orientací na rostlinnou výrobu s masivní produkcí rostlinných komodit s nízkou přidanou hodnotou. Na náročnější činnosti, jako je např. pěstování zeleniny, se orientuje pouze malá část zemědělských subjektů především v jižní části území a v okolí Všeštar, které jsou zaměřeny zejména na pěstování cibule, mrkve, zelí, celeru a petržele a dalších komodit. Pěstování ovoce je omezeno převážně na jižní část regionu v okolí Urbanic a Libčan a v okolí Smiřic a Holohlav. S ohledem na převažující příznivé půdní i klimatické podmínky v regionu jsou u hlavních plodin dosahovány v celostátním porovnání velmi dobré, až špičkové výnosy. Pozitivním faktorem specializace na pěstování úzkého sortimentu plodin (obilí, kukuřice, řepky a cukrovky) je výrazné zvýšení produktivity práce, které však na druhé straně spolu s redukcí živočišné výroby způsobuje prudký pokles zaměstnanosti. Dlouhodobým problémem u větších subjektů je vysoký podíl najaté zemědělské půdy z celkové její obhospodařované výměry, v některých případech i nedořešené majetkové vztahy občanů.

Objem živočišné výroby v regionu má trvale klesající tendenci, mnoho bývalých areálů živočišné výroby je opuštěno s ohledem na dlouhodobé nízké prodejní ceny živočišných komodit. Stávající chovy jsou zaměřeny zejména na produkci mléka, hovězího a vepřového masa a vajec. Chov jatečné drůbeže má pouze okrajový charakter. Na tento negativní vývoj má i značný vliv dlouhodobá neutěšená ekonomická situace potravinářských závodů v regionu a v jeho blízkém okolí, z nichž byla naprostá většina v důsledku nepovedené transformace či restrukturalizace uzavřena. Návazné zpracování zemědělské produkce v regionu téměř zaniklo.

V poslední době vznikají u některých areálů živočišné výroby bioplynové stanice (Hoříněves, Lhota pod Libčany, Nechanice), které mají sice pozitivní vliv na ekologické využití močůvky a kejdy z těchto areálů,

na druhé straně však způsobují zvýšení ploch, na kterých je pěstována silážní kukuřice, což v některých případech zvyšuje nebezpečí půdní eroze (viz níže).

Území MAS Hradecký venkov je silně ovlivněné zemědělskou výrobou. Dlouhodobě nevhodný způsob obhospodařování snížil biodiverzitu krajiny, ekologickou stabilitu i retenci vody. Zemědělská půda tvoří 77,6 % rozlohy území, z toho podíl orné půdy je 84,2 % (65,3 % celkové rozlohy území MAS Hradecký venkov). Plocha orné půdy značně převyšuje rozlohu lesů a z dlouhodobého hlediska může takový nepoměr způsobit ekologickou nestabilitu a odráží se i v hodnotě KES pro jednotlivé obce. Jednou z charakteristik zemědělského hospodaření je i velikost zemědělské půdy, resp. velikost jednotlivých půdních bloků. Stávajícím problémem v území je množství nepřiměřeně velkých půdních bloků (obvykle monokultura). Jen ve správním obvodu ORP Hradec Králové poměrně značný počet zemědělských ploch svou rozlohou převyšuje maximálně přípustnou velikost 50 ha. Největší půdní bloky zde dosahují velikost až 252 ha.

Dotčené území se rovněž vyznačuje mimořádně vysokou mírou variability erozních procesů. K největším průměrným ročním ztrátám půdy (6–22 t/ha za rok) dochází severně a SZ od Hradce Králové (geomorfologický okrsek Libčanská plošina). Mezi hlavní opatření proti zmírnění erozí se doporučuje upravit způsoby hospodaření (změny technologií směrem k bezorebným, orba po vrstevnicích, zavádění meziplodin, vyloučení plodin, které omezují vsakování, zatravňování břehů apod.), snažit se v rámci zpracování ÚSES trasovat návrhy tak, aby měly i protierozní efekt a zachycovaly erozní splaveniny, doplnit interakční prvky především o výsadby mimo komunikace, rozčleňovat rozsáhlé pozemky drobnými prvky – travnatými polními cestami, travnatými pásy, alejemi, mezemi a zachovat a rozšiřovat plochy krajinné zeleně. Provádění těchto opatření bude mít nezanedbatelný přínos nejen pro postupnou obnovu vodního režimu v krajině, ale také pro ochranu před povodněmi.

Trvalé travní porosty zauímají pouze 10,5 % z celkové rozlohy zemědělské půdy, což je hluboko pod krajským průměrem. Naopak podíl zahrad (3,5 %) a sadů (1,9 %) je vyšší než krajský průměr. Rozvoj ekologického zemědělství a zejména objem jeho produkce je zanedbatelný.

Mezi největší a nejdůležitější zaměstnavatele v zemědělství zde patří Karsit Agro, a.s., Zemědělská akciová společnost Mžany, a.s., AGRODRUŽSTVO LHOTA POD LIBČANY, Zemědělské družstvo Všestary, ZD Libčany, Zemědělské družstvo Nechanice, Agro Jaroměř spol. s r. o. a UNIAGRO, s.r.o. Na území MAS se nachází množství opuštěných zemědělských areálů a budov. Tyto objekty jsou potenciálem pro případný další rozvoj výroby a služeb.

Další rozvoj v oblasti zemědělství a s ním spojená ekonomická prosperita regionu je diskutabilní, a to zejména s pohledem na dosavadní nejasnost základních parametrů nové zemědělské politiky EU zejména v oblasti hlavních principů dotační politiky, či rušení mléčných a cukerních kvót. Problémy, se kterými se potýká tento resort na území MAS Hradecký venkov, jsou řešitelné zejména větší orientací na živočišnou výrobu a na maximálně možnou finalizaci veškeré zemědělské produkce. S ohledem na nedostatek investičních prostředků u zemědělských subjektů je sice nereálná výstavba velkých zpracovatelských provozů, značný prostor je však v oblasti faremního zpracování a prodeje ze dvora (minimlékárny, miniporážky, zpracování zeleniny apod.), neboť stávající supermarkety nejsou schopny uspokojit poptávku po čerstvých a vysoce kvalitních potravinách. Zvyšující se zájem o zdravý životní styl vybízí i k rozšiřování ekologického zemědělství a k rozvoji agroturistiky. Jako další možnosti rozvoje je třeba vnímat např. spolupráci při obhospodařování krajiny, při likvidaci odpadů organického původu, či postupné přeorientování na činnosti nezemědělské povahy.

Na území MAS Hradecký venkov se vyskytuje velké množství zemědělských produktů a ukázek typického venkovského žití, ale jen několik míst se zaměřuje na agroturistiku. Populární jsou takzvané ranče, které se nachází například v obcích Sovětice (Petříkův statek), Smržov (Statek Hubíles) a Habřina.

Z tradičních výrobků a krajových specialit je potřeba zmínit Dubenecký perník vyráběný od roku 1887 (Dubea s.r.o.), všestarskou cibuli velmi ceněnou pro mimořádný obsah vitamínů, minerálů a dalších účinných látek (Zemědělské družstvo Všestary), tradiční plísňový sýr Niva (Dolní Přím), výrobu nápoje Rakyt z rakytníku řešetlákového, v poslední době velmi oceňované rostliny pro vysoký obsah účinných látek (Lhota pod Libčany), Doležalův med (Osice) a či vyzrálé hovězí maso českého strakatého skotu z domácího chovu (Naše hospodářství Osice). Na území MAS působí i tři minipivovary, a to Pivovar LINDR ve Mžanech, rodinný minipivovar KRODO v Mokrovousech a Pivovar Beránek ve Stěžerách. Za specialitu je považována také rašelina, která se pro své jedinečné složení a účinky používá pro lázeňské účely.

Seznam tabulek, grafů a obrázků

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1 Základní údaje o území MAS Hradecký venkov k 31. 12. 2019</i>	<i>3</i>
<i>Tabulka 2 Administrativní příslušnost území MAS Hradecký venkov</i>	<i>3</i>
<i>Tabulka 3 Vybrané údaje z demografické prognózy SO ORP Hradec Králové</i>	<i>12</i>
<i>Tabulka 4 Největší zaměstnavatelé v regionu MAS Hradecký venkov v roce 2020.....</i>	<i>16</i>
<i>Tabulka 5 Přehled obcí s mateřskou a základní školou v území MAS Hradecký venkov</i>	<i>21</i>
<i>Tabulka 6 Zdravotnická zařízení v regionu Hradeckého venkova</i>	<i>28</i>
<i>Tabulka 8 Přehled chráněných objektů a území</i>	<i>37</i>
<i>Tabulka 9 Přehled přírodních památek, přírodních rezervací a evropsky významných lokalit v MAS Hradecký venkov (stav k 1. 9. 2020)</i>	<i>49</i>

Seznam grafů

<i>Graf 1 Velikostní kategorie obcí v MAS Hradecký venkov podle počtu obyvatel v roce 2019.....</i>	<i>4</i>
<i>Graf 2 Vývoj počtu obyvatel v regionu MAS Hradecký venkov v letech 2014–2019</i>	<i>7</i>
<i>Graf 3 Vývoj indexu stárí v regionu MAS Hradecký venkov v letech 2014–2019</i>	<i>10</i>
<i>Graf 3 Demografická prognóza vývoje počtu obyvatel město Hradec Králové (vlevo) a SO ORP Hradec Králové (vpravo) do roku 2050</i>	<i>11</i>
<i>Graf 5 Vývoj počtu dokončených bytů na území MAS Hradecký venkov (1999–2018)</i>	<i>12</i>
<i>Graf 6 Srovnání intenzity bytové výstavby ve srovnání s vyššími územními celky</i>	<i>14</i>
<i>Graf 7 Struktura ekonomických subjektů v regionu MAS Hradecký venkov dle právní formy subjektu</i>	<i>14</i>
<i>Graf 8 Struktura ekonomických subjektů v regionu MAS Hradecký venkov dle CZ-NACE</i>	<i>15</i>
<i>Graf 9 Vývoj podílu nezaměstnaných osob v území Hradeckého venkova v letech 2013–2020</i>	<i>18</i>
<i>Graf 10 Vývoj počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst v regionu Hradecký venkov v letech 2014–2020</i>	<i>19</i>
<i>Graf 11 Využití kapacity mateřských škol na území MAS Hradecký venkov v letech 2014–2020</i>	<i>23</i>
<i>Graf 12 Počet žáků a vytíženost ZŠ na území MAS Hradecký venkov zřizovaných obcemi v letech 2014–2019.....</i>	<i>25</i>
<i>Graf 13 Vytíženost základních škol v MAS Hradecký venkov v letech 2014–2020</i>	<i>26</i>
<i>Graf 14 Vytíženost mateřských škol v MAS Hradecký venkov v letech 2014–2020.....</i>	<i>27</i>
<i>Graf 15 Struktura využití ploch v MAS Hradecký venkov v roce 2019</i>	<i>46</i>

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1 Poloha území MAS Hradecký venkov v rámci NUTS II a kraje</i>	<i>4</i>
<i>Obrázek 2 Obce na území MAS Hradecký venkov</i>	<i>5</i>
<i>Obrázek 3 Poloha území MAS v rámci Hradecko-pardubické aglomerace</i>	<i>6</i>
<i>Obrázek 4 Index změny počtu obyvatel v regionu MAS Hradecký venkov v letech 2014–2019.....</i>	<i>8</i>
<i>Obrázek 5 Hrubá míra migračního salda v regionu MAS Hradecký venkov v letech 2014–2019.....</i>	<i>9</i>
<i>Obrázek 6 Index stárí v regionu MAS Hradecký venkov v roce 2019.....</i>	<i>10</i>
<i>Obrázek 7 Intenzita bytové výstavby na území MAS Hradecký venkov za období 1999–2018.....</i>	<i>13</i>

<i>Obrázek 8 Počet ekonomických subjektů na 1 000 obyvatel v regionu MAS Hradecký venkov v roce 2020</i>	<i>17</i>
<i>Obrázek 9 Podíl nezaměstnaných v regionu MAS Hradecký venkov v roce 2020 (k 31.7.)</i>	<i>19</i>
<i>Obrázek 10 Podíl vysokoškolsky vzdělaných na počtu obyvatel ve věku 15 a více v roce 2011 (v %) ...</i>	<i>20</i>
<i>Obrázek 11 Vytíženost MŠ zřizovaných obcemi ve školním roce 2019/2020 na území MAS Hradecký venkov.....</i>	<i>24</i>
<i>Obrázek 12 Vytíženost ZŠ zřizovaných obcemi ve školním roce 2019/2020 v území MAS Hradecký venkov</i>	<i>26</i>
<i>Obrázek 13 Knihovny v obcích MAS Hradecký venkov k 30. 9. 2020.....</i>	<i>34</i>
<i>Obrázek 14 Silniční síť na území MAS Hradecký venkov v roce 2020 a dopravní nehody v letech 2016–2019.....</i>	<i>39</i>
<i>Obrázek 15 Kanalizace v obcích MAS Hradecký venkov v roce 2020</i>	<i>41</i>
<i>Obrázek 16 Bílá místa vysokorychlostního připojení k internetu dle základních sídelních jednotek na území MAS Hradecký venkov (stav k 17. 2. 2020)</i>	<i>44</i>
<i>Obrázek 17 Koeficient ekologické stability v obcích MAS Hradecký venkov v roce 2019.....</i>	<i>47</i>
<i>Obrázek 18 Deficit srážek za období 2015–2019 vzhledem k dlouhodobému průměru 1981–2010</i>	<i>48</i>